

Πολιτική Ασφάλειας Και Μοντέλο Διοίκησης Δυνάμεων Ολυμπιακών Αγώνων 2004

του Δρ. Δρ. Τρύφωνα Χαρ. Κοροντζή

Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό/Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Επίκουρος Καθηγητής ΑΠΘ/Πολυτεχνική Σχολή/Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης (ΠΔ 407/1980)

Email:tmkoront@otenet.gr, korontzis.tryfon@ac.eap.gr

Περίληψη: Σκοπός της παρούσας μελέτης, είναι να παρουσιάσει το σχεδιασμό Ολυμπιακής Ασφάλειας και ειδικότερα πως αυτός αναπτύχθηκε και λειτούργησε, τους εμπλεκόμενους φορείς, το μοντέλο διοίκησης των δυνάμεων που είχαν αναπτυχθεί για να πραγματοποιηθούν ασφαλώς οι Ο.Α. 2004, τα Όργανα Πολιτικά και Επιχειρησιακά που είχαν προβλεφθεί για να αντιμετωπίσουν σε διάφορα επίπεδα περιστατικά, συμβάντα και κρίσεις που ενδεχομένως θα παρουσιάζονταν κατά τη διάρκεια τους.

Λέξεις Κλειδιά: Ολυμπιακή Ασφάλεια, Μοντέλο Διοίκησης, ΕΛ.ΑΣ., Λιμενικό Σώμα

Βασικά Ακρωνύμια

Δ.Α.Ο.Α.	: Διεύθυνση Ασφάλειας Ολυμπιακών Αγώνων
Ε.Κ.Σ.Ε.Δ.	: Ενιαίο Κέντρο Συντονισμού Έρευνας και Διάσωσης
ΕΛ.ΑΣ.	: Ελληνική Αστυνομία
Λ.Σ.	: Λιμενικό Σώμα
Ο.Α.	: Ολυμπιακοί Αγώνες
Ο.Σ.Κ.Α.	: Ολυμπιακό Στρατηγικό Κέντρο Ασφάλειας
Ο.Κ.Α.	: Ολυμπιακό Κέντρο Ασφάλειας
Ο.Κ.Ε.Λ.Σ.	: Ολυμπιακό Κέντρο Επιχειρήσεων Λιμενικού Σώματος
Ο.Κ.Ε.Π.Σ.	: Ολυμπιακό Κέντρο Επιχειρήσεων Πυροσβεστικού Σώματος
Ο.Κ.Ε.Π.	: Ολυμπιακό Κέντρο Πληροφοριών
Ο.Π.Κ.Α.	: Ολυμπιακό Περιφερειακό Κέντρο Ασφάλειας
Ο.Κ.Α.Ε.	: Ολυμπιακό Κέντρο Ασφάλειας
Ο.Υ.	: Εγκατάσταση Ολυμπιακός Υπεύθυνος
Υ.Ε.Ν.	: Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας

Α.- ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ¹

Στρατηγικό σκοπό της Ολυμπιακής Ασφάλειας αποτελούσε η ασφαλής και ομαλή διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων ΑΘΗΝΑ 2004, με παράλληλη προώθηση του χαρακτήρα τους ως παγκόσμιας εμβέλειας αθλητικού και πολιτισμικού γεγονότος. **Αντικειμενικοί Στόχοι Ολυμπιακής Ασφάλειας**²

Κύριοι αντικειμενικοί στόχοι της Ολυμπιακής Ασφάλειας ήταν:

- Το ανεπηρέαστο του αισθήματος ασφάλειας και του αδιατάρακτου της καθημερινότητας του κοινωνικού συνόλου, παρά τις έκτακτες απαιτήσεις ασφάλειας που έθετε η διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων³ και

- ο σεβασμός της καθ' ύλη και κατά τόπο αρμοδιότητας των Υπηρεσιών Ασφάλειας και των εμπλεκόμενων με την Ολυμπιακή Ασφάλεια Φορέων, ανεξάρτητα από τη φύση, το επείγον του χαρακτήρα τους, τη σοβαρότητα ή και κρισιμότητα των περιστατικών ασφάλειας που θα καλούνταν να αντιμετωπίσουν, σε συνεργασία τις περισσότερες φορές, με άλλες εμπλεκόμενες Υπηρεσίες και φορείς.⁴

Δόγμα Ολυμπιακής Ασφάλειας

Το Δόγμα Ολυμπιακής Ασφάλειας καθόριζε τη δομή και τις διαδικασίες που θα ακολουθούσαν από την Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας⁵, ως θεσμικά υπεύθυνου, προκειμένου να διοικήσει, να ελέγξει και να συντονίσει την ομαλή και ασφαλή διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων, σε στρατηγικό, επιχειρησιακό και τακτικό επίπεδο.

Διεύθυνση Ασφάλειας Ολυμπιακών Αγώνων (Δ.Α.Ο.Α.)

Κομβικό σημείο της Ολυμπιακής προετοιμασίας, σε ότι αφορά την ασφάλεια, αποτέλεσε η ίδρυση και λειτουργία της Διεύθυνσης Ασφάλειας Ολυμπιακών Αγώνων (Δ.Α.Ο.Α.). Το βασικό θεσμικό της πλαίσιο, τέθηκε με το ν 2833/2000 (Α' 150) με θέμα «Θέματα προετοιμασίας Ολυμπιακών Αγώνων 2004 και άλλες διατάξεις» ο οποίος στο άρθρο 5 καθόριζε ότι:

- Η ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων ανήκει στην Ελληνική Αστυνομία

- Στο Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας συστήνεται ειδική Υπηρεσία με τον τίτλο "Διεύθυνση Ασφάλειας Ολυμπιακών Αγώνων(Δ.Α.Ο.Α.)".⁶

Σύμφωνα με τον ιδρυτικό της κανονιστικό πλαίσιο που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότησή του και αναφερόταν στη διάρθρωση και την εν γένει Οργάνωση της Υπηρεσίας, η Δ.Α.Ο.Α. :

- Λειτουργούσε ως αυτοτελής Κεντρική Υπηρεσία της Ελληνικής Αστυνομίας,

- Υπαγόταν απευθείας στον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας,

- Είχε ως αποστολή :

(α) Τον επιτελικό σχεδιασμό των μέτρων ασφάλειας, τάξης και τροχαίας των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων και της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας.

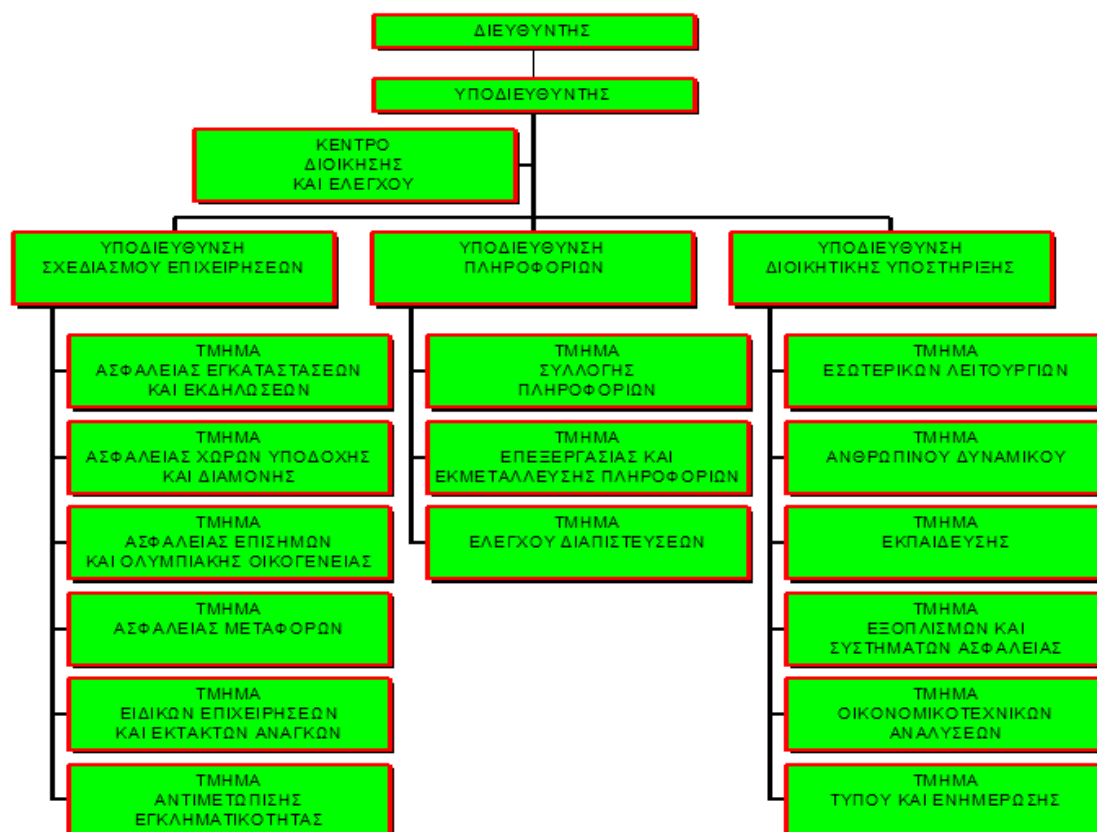
(β) Τη μέριμνα για την επιχειρησιακή εφαρμογή των σχεδίων ασφαλείας.

(γ) Το συντονισμό των Υπηρεσιών και λοιπών Φορέων που εμπλέκονταν με οποιοδήποτε τρόπο στην ασφάλεια των αγώνων.

Η Δ.Α.Ο.Α. συστάθηκε και λειτουργούσε ως Επιτελική Κεντρική Διεύθυνση του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας,⁷ διοικείτο από Ανώτατο Αξιωματικό της Ελληνικής Αστυνομίας και σύμφωνα με το θεσμικό της πλαίσιο, στελεχωνόταν με προσωπικό από όλους τους Φορείς Ολυμπιακής Ασφάλειας. Επρόκειτο για μια «Διακλαδική» Υπηρεσία, στην οποία υπηρετούσαν :

- Αστυνομικοί
- Λιμενικοί
- Πυροσβέστες
- Στρατιωτικοί των τριών Κλάδων των Ε.Δ.,
- Υπάλληλοι της Ε.Υ.Π. και
- Εκπρόσωποι άλλων φορέων που εμπλέκονται στην Ολυμπιακή Ασφάλεια.

Πίνακας 2: Οργανόγραμμα Δ.Α.Ο.Α.

Πηγή: ΑΕΑ/ ΔΑΟΑ, /2004

Πίνακας 1: Συγκεντρωτικός πίνακας προσωπικού Δ.Α.Ο.Α.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	168
ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΣΩΜΑ	29
ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ ΣΩΜΑ	12
ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ	25
Ε.Υ.Π.	3
Σύνολο Προσωπικού	237

Πηγή: Α.Ε.Α./Δ.Α.Ο.Α., 2004

Κατά την περίοδο της τέλεσης των Αγώνων, η Δ.Α.Ο.Α. μετεξελίχθηκε σε Επιχειρησιακή Υπηρεσία, συμμετέχοντας ενεργά στη διοικητική δομή και την επιχειρησιακή εφαρμογή των σχεδίων Ασφαλείας, συντονίζοντας όλους τους εμπλεκόμενους στην ασφάλεια φορείς.

Διάρθρωση της Δ.Α.Ο.Α.

Οργανωτικά η Δ.Α.Ο.Α. διαρθρωνόταν σε τέσσερις (04) Υποδιευθύνσεις :⁸

1. Κέντρο Διοίκησης και Ελέγχου
2. Υποδιεύθυνση Πληροφοριών / Ολυμπιακό Κέντρο Πληροφοριών
3. Υποδιεύθυνση Σχεδιασμού Επιχειρήσεων
4. Υποδιεύθυνση Διοικητικής Υποστήριξης

Εμπλεκόμενοι φορείς Ολυμπιακής Ασφάλειας⁹

Λόγω του μεγέθους της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων, απαιτείτο η ενεργοποίηση ολόκληρης της κρατικής μηχανής στην εθνική αυτή προσπάθεια. Βασική λοιπόν προϋπόθεση για την επιτυχή και ασφαλή διεξαγωγή των Αγώνων ήταν η εξασφάλιση της συνεργασίας και του συντονισμού όλων των εμπλεκόμενων Αρχών, Υπηρεσιών και Φορέων, στον κοινό στόχο της επιτυχούς και ασφαλούς διεξαγωγής των Αγώνων.

Στην Ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων εμπλέκονταν **άμεσα ή έμμεσα** οι εξής Φορείς και Υπουργεία¹⁰:

- (1) Υπουργείο Δημόσιας Τάξης
 - Ελληνική Αστυνομία
 - Πυροσβεστικό Σώμα
 - Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.)
- (2) Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας
 - Λιμενικό Σώμα¹¹
- (3) Υπουργείο Εθνικής Άμυνας
 - Γ.Ε.ΕΘ.Α.
 - Γ.Ε.Σ.
 - Γ.Ε.Ν.
 - Γ.Ε.Α. (συμπεριλαμβανομένης και της Ε.Μ.Υ.)
 - Ολυμπιακή Υγειονομική Μονάδα (Ο.Υ.Μ.)
 - Νοσηλευτικά Κέντρα Υ.ΕΘ.Α.
- (4) Υπουργείο Πολιτισμού
- (5) Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
 - Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας
 - Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
- (6) Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
- (7) Υπουργείο Ανάπτυξης
 - ΔΕΗ
 - ΔΕΦΑ
 - ΕΛΠΕ
 - ΕΥΔΑΠ
- (8) Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας
 - Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας (Ε.Κ.Α.Β.)
 - Νοσοκομεία Ε.Σ.Υ.
- (9) Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
 - ΟΕΚ

(10) Υπουργείο Οικονομικών

- Τελωνεία
- ΣΔΟΕ

(11) Υπουργείο Εξωτερικών

(12) Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών

- ΟΤΕ
- ΥΠΑ
- ΗΣΑΠ
- ΗΛΠΑΠ
- ΟΑΣΑ – ΟΑΣΘ

(13) Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων 2004 (Ο.Ε.Ο.Α.)

(14) Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.)

• Δήμος Αθηναίων και λοιποί Δήμοι και Κοινότητες του Νομού Αττικής όπου

θα υπάρχουν Ολυμπιακές εγκαταστάσεις

- Δήμος Θεσσαλονίκης
- Δήμος Πάτρας
- Δήμος Βόλου
- Δήμος Ηρακλείου
- Δημοτική Αστυνομία εμπλεκόμενων Δήμων

(15) Ιδιωτικοί φορείς – εταιρείες

• Ιδιωτικά Νοσηλευτικά Κέντρα

• Ιδιωτικές Εταιρείες Παροχής Υπηρεσιών Ασφαλείας (Ι.Ε.Π.Υ.Α.)

- Εταιρείες Οδικής Βοήθειας
- Σύλλογοι, Σωματεία εθελοντών
- Εθελοντές Πυροσβέστες
- Ένωση Ξενοδόχων Ελλάδος
- Ακτοπλοϊκές – Ναυτιλιακές Εταιρείες
- Εταιρείες Αερομεταφορών
- Ομοσπονδία Ταξί Ελλάδος
- Ένωση Τουριστικών Πρακτόρων
- ΚΤΕΛ

(16) Ο.Λ. Πειραιά¹²

Β.- ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Επιτροπή Συντονισμού Ολυμπιακής Προετοιμασίας (Ε.Σ.Ο.Π.)

Επρόκειτο για ένα διυπουργικό όργανο που λειτουργούσε υπό την Προεδρεία του πρωθυπουργού και τη συμμετοχή των Υπουργών Εξωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.,

Ανάπτυξης, Πολιτισμού, Μεταφορών και Επικοινωνιών, Τύπου. Κατά περίπτωση μετείχαν μετά από πρόσκληση ο Πρόεδρος και ο Διευθύνων Σύμβουλος της Ο.Ε.Ο.Α., καθώς και ο Νομικός, ο Οικονομικός και ο Τεχνικός Σύμβουλος του Πρωθυπουργού.

Έργο της Επιτροπής ήταν η παρακολούθηση, ο συντονισμός και η εποπτεία των δράσεων και δραστηριοτήτων που συνδέονταν με την προετοιμασία και διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Επιτροπή Συντονισμού & Στρατηγικής Ολυμπιακής Ασφάλειας

Πρόεδρος ήταν ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης και συμμετείχαν οι Αρχηγοί της ΕΛ.ΑΣ., του Λ.Σ., του Π.Σ., ο Διευθυντής του Κλάδου Ολυμπιακών Αγώνων του Γ.Ε.ΕΘ.Α., ο Διοικητής της Ε.Υ.Π., ο Διευθυντής της Δ.Α.Ο.Α., ο Σύμβουλος της Ο.Ε.Ο.Α. επί θεμάτων Ασφαλείας και ο Εκπρόσωπος – Συντονιστής της Ολυμπιακής – Συμβουλευτικής Ομάδας (Ο.Σ.Ο.).

Πολιτικό Εποπτικό Όργανο

Επικεφαλής του ήταν ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης. Ευθυνόταν για τη γενική επίβλεψη του προγράμματος ασφαλείας, την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων των σχεδίων και τη λήψη αποφάσεων μετά από εισήγηση του Υπηρεσιακού Εποπτικού Οργάνου.

Υπηρεσιακό Εποπτικό Όργανο

Λειτουργούσε με επικεφαλής τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας και ευρεία συμμετοχή των εκπροσώπων όλων των εμπλεκόμενων στα θέματα Ολυμπιακής Ασφάλειας Φορέων. Η αρμοδιότητα του αναγόταν στην επίβλεψη και αποτίμηση της πορείας του σχεδιασμού των μέτρων Ολυμπιακής Ασφάλειας.

Πρότυπο Διοίκησης Ολυμπιακής Ασφάλειας¹³

Η Ολυμπιακή Ασφάλεια ήταν έργο πολυδιάστατο και κρίσιμο. Απαιτούσε μία διοικητική δομή σύγχρονη, αποτελεσματική και ευέλικτη. Η Οργανωτική αυτή δομή εκφράστηκε μέσα από το Πρότυπο Διοίκησης Ολυμπιακής Ασφάλειας.

Το Πρότυπο Διοίκησης εφαρμόστηκε κατά την περίοδο διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων 2004 (επιχειρησιακή φάση) και αποτέλεσε τον κορμό του Συστήματος Διοίκησης, συντονισμού και Ελέγχου των Επιχειρήσεων Ασφαλείας.

Στηριζόταν στα συστήματα C4I (Command – Control- Coordination – Communication – Integration)¹⁴ και αναφερόταν :

- στην οργανωτική δομή
- τα επίπεδα διοίκησης
- τη διάρθρωση, υπαγωγή, κατανομή, αρμοδιότητα (καθ' ύλη και κατά τόπο) των Διοικήσεων Ασφαλείας που θα συγκροτούνταν για τη διεξαγωγή των επιχειρήσεων Ολυμπιακής Ασφάλειας

- το ρόλο και τα καθήκοντα των ήδη υφισταμένων Διοικήσεων, ως προς την αστυνόμευση και ασφάλεια αστικών περιοχών και τις άλλες επιχειρησιακές δράσεις και λειτουργίες

- την ανάπτυξη, οργάνωση και λειτουργία των Κέντρων Διοίκησης και Επιχειρησιακών Κέντρων, καθώς και στην εφαρμογή ενός συστήματος διοίκησης περιστατικών, για την ενιαία και συντονισμένη αντιμετώπιση κάθε ενδεχόμενου σοβαρού περιστατικού ή κρίσης.

Σύμφωνα με το υπόψη πρότυπο, οι Διοικήσεις Ασφάλειας και τα Επιχειρησιακά Κέντρα που προβλεπόταν να αναπτυχθούν, διαρθρώνονταν σε τέσσερα επίπεδα:

- Το Στρατηγικό επίπεδο (ανώτατο επίπεδο) στο οποίο εντασσόταν το Ολυμπιακό Στρατηγικό Κέντρο Ασφάλειας (Ο.Σ.Κ.Α.)

- Το Κεντρικό Επιχειρησιακό Επίπεδο (ανώτερο επίπεδο) στο οποίο ανήκε το ΟΚΑ, και τα Κέντρα Επιχειρήσεων των εμπλεκόμενων στους ολυμπιακούς Αγώνες φορείς

- Το Περιφερειακό – Επιχειρησιακό επίπεδο (μέσο επίπεδο), στο οποίο εντάσσονταν οι Περιφερειακές Διοικήσεις (Ο.Π.Κ.Α.) και τα Κέντρα Ασφάλειας των Ολυμπιακών Συγκροτημάτων, καθώς και οι Διοικήσεις Ασφαλείας επιπέδου αντίστοιχου με Διεύθυνση Αστυνομίας

- Το Τακτικό επίπεδο (κατώτερο επίπεδο), στο οποίο εντάσσονταν οι Διοικήσεις και τα Κέντρα Ασφαλείας των Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων, τα λεγόμενα Ολυμπιακά Κέντρα Ασφαλείας Εγκατάστασης (Ο.Κ.Α.Ε.), καθώς και οι κατώτερες Διοικήσεις των Υπηρεσιών Ασφαλείας που είχαν την ευθύνη αστυνόμευσης των αστικών περιοχών και ολυμπιακών πόλεων.

Ολυμπιακό Στρατηγικό Κέντρο Ασφάλειας (Ο.Σ.Κ.Α.)¹⁵

Εκπροσωπείτο από τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας ο οποίος θεσμικά είχε την ευθύνη της διοίκησης της Ασφάλειας των Ολυμπιακών Αγώνων.

Εκτός των ολυμπιακών Πόλεων (ΑΘΗΝΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΠΑΤΡΑ, ΒΟΛΟΣ, ΗΡΑΚΛΕΙΟ), το Ο.Σ.Κ.Α., είχε την ευθύνη ασφαλείας σε όλη την επικράτεια, στην περίπτωση που οποιαδήποτε απειλή συνδεόταν ή επηρέαζε την Ολυμπιακή Ασφάλεια.

Στο ίδιο επίπεδο εντασσόταν και το Συμβούλιο Διαχείρισης Κρίσεων στο οποίο συμμετείχαν οι Αρχηγοί ΕΛ.ΑΣ., Λ.Σ., Π.Σ., εκπρόσωποι Γ.Ε.ΕΘ.Α., της Ο.Ε.Ο.Α. και λοιπών φορέων. Το τελευταίο σύμφωνα με το π.δ. 63/2001, θα λειτουργούσε κατά την περίοδο διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων, σε περιπτώσεις τέλεσης εξαιρετικά σοβαρών εγκληματικών πράξεων ή συμβάντων που θα επηρέαζαν την ομαλή και ασφαλή διεξαγωγή τους.

Ολυμπιακό Κέντρο Ασφάλειας (Ο.Κ.Α.)

Αποτελούσε τη Γενική Επιχειρησιακή Διοίκηση Ασφαλείας και ταυτόχρονα το Κέντρο Επιχειρήσεων μέσα από το οποίο ασκείτο η διοίκηση, ο συντονισμός και ο έλεγχος τόσο των επιχειρήσεων ασφαλείας που έλαβαν χώρα στις Ολυμπιακές Εγκαταστάσεις, όσο και αυτών που διεξήχθησαν στην περιοχή του νομού Αττικής από τις Αστυνομικές και λοιπές Υπηρεσίες.

Το ΟΚΑ διασυνδεόταν με επιχειρησιακά κέντρα της Ελληνικής αστυνομίας καθώς και με κέντρα επιχειρήσεων άλλων εμπλεκόμενων φορέων όπως το Ολυμπιακό Κέντρο Ενόπλων Δυνάμεων (Ο.Κ.ΕΔ.), το Ολυμπιακό Κέντρο επιχειρήσεων Λιμενικού Σώματος (Ο.Κ.Ε.Λ.Σ.) και το Ολυμπιακό Κέντρο Επιχειρήσεων Πυροσβεστικού Σώματος (Ο.Κ.Ε.Π.Σ.) τα οποία ασκούσαν τη διοίκηση, συντονισμό και τον έλεγχο των αντίστοιχων διοικήσεων, επιχειρήσεων και δυνάμεων και διοικούσαν από ανώτατους αξιωματικούς αυτών των φορέων.

Ολυμπιακό Περιφερειακό Κέντρο Ασφαλείας (Ο.Π.Κ.Α.)

Ασκούσε διοίκηση, συντονισμό και έλεγχο στην περιοχή ευθύνης του. Είχαν συσταθεί επτά (7) Ο.Π.Κ.Α. στην Αττική, ενώ σε επίπεδο Ο.Π.Κ.Α. λειτουργούσαν και τα τέσσερα (4) Ολυμπιακά Επιχειρησιακά Κέντρα των Ολυμπιακών Πόλεων.

Στις αρμοδιότητες του ήταν η λήψη απόφασης σε απρόβλεπτες καταστάσεις, η διαχείριση πλήθους, η εκκένωση των εγκαταστάσεων, ο συντονισμός των Διοικήσεων Ασφαλείας και η διάθεση εφεδρικών δυνάμεων στις Διοικήσεις που εποπτεύει.

Ολυμπιακό Κέντρο Ασφάλειας Εγκατάστασης (Ο.Κ.Α.Ε.)

Ήταν η βασική οργανωτική μονάδα σε επίπεδο εγκατάστασης. Στην αρμοδιότητα του ήταν η λήψη μέτρων τάξης, ασφαλείας και τροχαίας, η προστασία των προσώπων και περιουσίας, η αντιμετώπιση περιστατικών και καταστάσεων ανάγκης, η διοικητική μέριμνα, καθώς και η διοίκηση, συντονισμός και ο έλεγχος των δυνάμεων ασφαλείας της εγκατάστασης.

Τα Ο.Κ.Α.Ε. που είχαν σχεδιαστεί ξεπερνούσαν τα 100 και η διοίκηση τους είχε ανατεθεί σε Αξιωματικούς του Λ.Σ.¹⁶ και της ΕΛ.ΑΣ.

Επιχειρησιακά Κέντρα και Συστήματα C4I Ολυμπιακής Ασφαλείας

Τα επιχειρησιακά κέντρα και τα συστήματα C4I,¹⁷ αποτελούσαν το μέσο αποτελεσματικής διοίκησης των δυνάμεων και μέσων ασφαλείας, καθώς και το μηχανισμό της αντιμετώπισης των διαφόρων συμβάντων που θα συνέβαιναν στη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων. Ήταν κατά βάση πληροφοριακά συστήματα που υποστήριζαν την ανάπτυξη του Προτύπου διοίκησης και των Επιχειρησιακών Σχεδίων Ασφαλείας.

Τα συστήματα αυτά περιλάμβαναν:

- ασφαλή ενσύρματα και ασύρματα συστήματα επικοινωνιών και δίκτυα μετάδοσης δεδομένων
- εφαρμογές πληροφορικής για τη διαχείριση των συμβάντων και των επιχειρησιακών πόρων
- συστήματα κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης (CCTV) και συναγερμών
- συστήματα μεταφοράς εικόνας από εναέρια και θαλάσσια μέσα
- αυτόματο σύστημα εντοπισμού και αναγνώρισης οχημάτων κ.λπ.

Για την ανάπτυξη αυτών των συστημάτων είχε πραγματοποιηθεί ειδική μελέτη από ιδιωτική εταιρεία με εμπειρία σε θέματα Ολυμπιακών Αγώνων που είχε προσληφθεί από την Ο.Ε.Ο.Α. Η μελέτη στηρίχτηκε σε διεθνώς αποδεκτές αρχές και διαδικασίες σχεδίασης συστημάτων (System Engineering Approach). Βάσει των αρχών αυτών η αρχιτεκτονική των συστημάτων περιελάμβανε τα εξής τρία αλλά αυτοτελή αλλά και αλληλένδετα συστατικά υποσυστήματα:

- Σύστημα Υποστήριξης της Διοίκησης και Λήψης Αποφάσεων (CDSS)
- Σύστημα Επικοινωνιών και Πληροφορικής (CIS)
- Σύστημα Κέντρων διοίκησης – Επιχειρησιακών Κέντρων (CCS)

Τα έργα που σχετίζονταν με τα C4I ήταν:

- η κατασκευή και ο εξοπλισμός των Κέντρων Διοίκησης – Επιχειρησιακών Κέντρων Ολυμπιακής Ασφαλείας
- η αναβάθμιση του πληροφοριακού συστήματος του τότε ΥΔΤ και η ανάπτυξη μεγάλου αριθμού μηχανογραφικών εφαρμογών
- η ανάπτυξη κλειστού συστήματος τηλεόρασης (CCTV) στο οδικό δίκτυο και στις σημαντικότερες ολυμπιακές εγκαταστάσεις
- η ανάπτυξη και λειτουργία του Ολυμπιακού Κέντρου Επιχειρήσεων Λιμενικού Σώματος καθώς και η εγκατάσταση συστημάτων ασφαλείας σε λιμένες και η ασύρματη μετάδοση εικόνας
- η ανάπτυξη και λειτουργία Κέντρου Συντονισμού και Επιχειρήσεων του Πυροσβεστικού Σώματος
- η χρήση στην περιοχή της Αττικής με δυνατότητα επέκτασης, Ενιαίου Συγκαναλικού Ψηφιακού Συστήματος Επικοινωνιών για την κάλυψη των αναγκών επικοινωνίας των Κύριων Αρχών Ασφαλείας και των Υπηρεσιών Άμεσης Ανάγκης (ΕΛ.ΑΣ., Λ.Σ., Π.Σ., Ε.Υ.Π., Ε.Κ.Α.Β., ΣΔΟΕ, ΤΕΛΩΝΕΙΑ κ.λπ)
- η προμήθεια κινητού επιχειρησιακού κέντρου, ενός αερόπλοιου και δύο συστημάτων FLIR για κάλυψη των αναγκών της Ελληνικής Αστυνομίας.

Γ. Σύστημα διοίκησης περιστατικών και κρίσεων

Σύμφωνα με το Πρότυπο Διοίκησης Ολυμπιακής Ασφάλειας τα επίπεδα διοίκησης Περιστατικών¹⁸ και Κρίσεων και οι αρμοδιότητές τους διαρθρώνονταν ως κατωτέρω:

Πολιτικό Επίπεδο

Το Πολιτικό επίπεδο εκπροσωπείται από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης ως πολιτικό προϊστάμενο της Ελληνικής Αστυνομίας στην οποία είχε ανατεθεί η ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων, του Πυροσβεστικού Σώματος, αλλά και της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών.

Για την αντιμετώπιση πολύ σοβαρών περιστατικών ασφάλειας και κρίσεων, η Διοίκηση των περιστατικών σε Πολιτικό επίπεδο ασκείτο, σύμφωνα με την υπ. αριθ. 3/5-2-2004 Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου (ΦΕΚ τ. Α' 26/5-2-2004) από συλλογικό όργανο, το Συντονιστικό Συμβούλιο Ολυμπιακής Ασφάλειας (ΣΥ.Σ.Ο.Α.).

Σύμφωνα με την παραπάνω νομοθετική ρύθμιση το ΣΥ.Σ.Ο.Α. είχε τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Προέβαινε σε εκτιμήσεις κρίσεων και αποφάσιζε για την οργάνωση του συστήματος χειρισμού κρίσεων επί σοβαρών εγκληματικών ενεργειών, απειλών ή συμβάντων που έπλητταν ή ήταν δυνατό να επηρεάσουν την ομαλή και ασφαλή διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων, παρέχοντας τις κατευθυντήριες οδηγίες προς τα συναρμόδια Υπουργεία και τους λοιπούς εμπλεκόμενους Φορείς.

β. Αποφάσιζε για την επέμβαση ειδικών δυνάμεων και γενικότερα για τη χρήση όπλων σε εξαιρετικές περιπτώσεις, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

γ. Αποφάσιζε για την εκκένωση ή τον αποκλεισμό εγκαταστάσεων, χώρων διαμονής και περιοχών όταν αυτό επηρεάζει άμεσα τη διεξαγωγή των Αγώνων.

δ. Εισηγείτο προς το ΚΥ.Σ.Ε.Α. επί θεμάτων της αρμοδιότητάς του.

ε. Αποφάσιζε για τη συμμετοχή στο χειρισμό της κρίσης μη κυβερνητικών εθελοντικών και άλλων οργάνωσεων και Φορέων από το εσωτερικό της Χώρας ή το εξωτερικό.

στ. Συνεργαζόταν με την Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή.

ζ. Διαμόρφωνε την επικοινωνιακή τακτική αντιμετώπισης της κρίσης.

Στρατηγικό Επίπεδο

Η Στρατηγική Διοίκηση ως συνολική προσέγγιση και λειτουργία Ολυμπιακής Ασφάλειας, τόσο σε ότι αφορά τις τρέχουσες, σύμφωνα με το σχεδιασμό Ολυμπιακής Ασφάλειας, επιχειρήσεις, όσο και αυτή καθ' αυτή την διοίκηση των περιστατικών, ασκείτο σύμφωνα με το νόμο από τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας, που ηγείτο του Ολυμπιακού Στρατηγικού Κέντρου Ασφάλειας (Ο.Σ.Κ.Α.) και υποστηριζόταν από

τους Αρχηγούς του Λ.Σ. και Π.Σ., κατά λόγω αρμοδιότητας.

Για την αντιμετώπιση πολύ σοβαρών περιστατικών και κρίσεων, σε όλο το θέατρο επιχειρήσεων Ολυμπιακής Ασφάλειας, η Στρατηγική Διοίκηση ασκείτο από το προβλεπόμενο στο άρθρο 13 του Π.Δ. 63/2001, όπως τροποποιήθηκε, Συμβούλιο Διαχείρισης Κρίσεων (Σ.Δ.Κ.), του οποίου προέδρευε επίσης ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας.

Σε περίπτωση που το Σ.Δ.Κ. αναλάμβανε την Στρατηγική και Επιχειρησιακή Διοίκηση ενός ή περισσότερων πολύ σοβαρών περιστατικών ή κρίσεων, ασκούσε τη διοίκηση αυτή από το Ολυμπιακό Κέντρο Επιχειρήσεων (ΟΚΑ), όπου υφίσταντο οι αναγκαίες υποδομές και οργάνωση (Αίθουσα Διαχείρισης Κρίσεων, Κοινή Ομάδα Πληροφοριών/ Κ.Ο.Π., κλπ.) και παρέχονταν η πληρέστερη πληροφόρηση και υποστήριξη στις λειτουργίες του.

Η Στρατηγική Διοίκηση είχε επίσης την ευθύνη Διοίκησης των περιστατικών, τόσο στις Ολυμπιακές Πόλεις, όσο και σε ολόκληρη την Ελληνική Επικράτεια.

Επιχειρησιακό Επίπεδο

Η Επιχειρησιακή Διοίκηση, ενός ή περισσότερων σοβαρών ή πολύ σοβαρών περιστατικών που λαμβάνουν χώρα στις Ολυμπιακές Εγκαταστάσεις ή την αστική περιοχή των Ολυμπιακών Πόλεων ως συνολική προσέγγιση και λειτουργία Ολυμπιακής Ασφάλειας, ασκείτο κατά κύριο λόγο από το Ολυμπιακό Κέντρο Ασφάλειας (ΟΚΑ).¹⁹

Τακτικό Επίπεδο

Η Διοίκηση και η διαχείριση ενός περιστατικού σε Τακτικό Επίπεδο διαχωριζόταν ως ακολούθως:

α. Για περιστατικά που ελάμβαναν χώρα σε Ολυμπιακή Εγκατάσταση.

β. Για περιστατικά που λαμβάνουν χώρα στην Αστική και Περιφερειακή περιοχή.

Δ. ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ²⁰ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΩΝ

Διοικητής Περιστατικού (Δ.Π.)

Ο Διοικητής Περιστατικού αναλάμβανε τη γενική διοίκηση, συντονισμό και έλεγχο του περιστατικού και αποφάσιζε για όλα τα σημαντικά θέματα διαχείρισής του που επηρέαζαν το ευρύτερο πεδίο εφαρμογής της Ολυμπιακής Ασφάλειας.

Κύριος ρόλος του ήταν η διαχείριση των απαιτούμενων πόρων (δυνάμεων και μέσων), καθώς και ο συντονισμός όλων των εμπλεκόμενων στο περιστατικό Φορέων.

Εξειδικευμένος Διοικητής Περιστατικού

Ο Εξειδικευμένος Διοικητής Περιστατικού λειτουργούσε ως επιμέρους Διοικητής

Περιστατικού, με βάση το επίπεδο Διοίκησης στο οποίο άνηκε, τη θεσμική αρμοδιότητα και εξουσία του και την ανατεθείσα σ' αυτόν αποστολή από τον Διευθυντή Ο.Κ.Α. ή το Συμβούλιο Διαχείρισης Κρίσεων, κατά περίπτωση.²¹

Ρόλος και αρμοδιότητα Κέντρων Επιχειρήσεων Φορέων (ΟΚΕΛΣ, ΟΚΕΠΣ, ΕΘΚΕΠΙΧ, ΕΚΑΒ, ΓΓΠΠ, κ.λ.π.), κατά τη διαχείριση περιστατικών

Τα Κέντρα Επιχειρήσεων του Λιμενικού και Πυροσβεστικού Σώματος, των Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς και των λοιπών εμπλεκόμενων στην ασφάλεια Φορέων, ασκούσαν τη διοίκηση, το συντονισμό και τον έλεγχο των επιχειρησιακών και τακτικών πόρων του Φορέα τους που διατίθεντο. Επιλαμβάνονταν, κατά περίπτωση, για την αντιμετώπιση και διαχείριση των περιστατικών αρμοδιότητάς τους, στις Ολυμπιακές Εγκαταστάσεις ή την Αστική περιοχή, σύμφωνα με το θεσμικό τους ρόλο και το Σχεδιασμό Ολυμπιακής ασφάλειας.

Διοικητής Σκηνής

Ως Διοίκηση Σκηνής εννοείτο ο Διοικητής Σκηνής και οι Τακτικές, ειδικές και μη δυνάμεις των εμπλεκόμενων Φορέων που χρησιμοποιούνταν για την αντιμετώπιση, διαχείριση και επίλυση του περιστατικού στον τόπο εκδήλωσή του.

Αρχικός – Προσωρινός Διοικητή Σκηνής

Αρχικός – Προσωρινός Διοικητής Σκηνής ήταν ο πρώτος Επικεφαλής Ομάδας από το αρμόδιο προσωπικό ασφάλειας που προστρέχει και επιλαμβάνεται του περιστατικού μέχρι να αναλάβει ο Διοικητής Σκηνής.

Πρωτεύον καθήκον του ήταν η απομόνωση του περιστατικού, η αποτροπή κλιμάκωσής του, ο περιορισμός των επιπτώσεών του και η επικοινωνία- ενημέρωση των προϊσταμένων επιπέδων Διοίκησης.

Ρόλος και αρμοδιότητα Διοικητή Ασφάλειας Εγκατάστασης

Ο Διοικητής Ασφάλειας Εγκατάστασης είχε τη συνολική ευθύνη της ασφάλειας της Εγκατάστασης, τόσο σε ότι αφορούσε την εφαρμογή των προβλεπόμενων στον οικείο σχεδιασμό μέτρων πρόληψης και αποτροπής και τις λοιπές λειτουργίες ασφάλειας, όσο και για την αντιμετώπιση και διαχείριση των περιστατικών που ελάμβαναν χώρα στην εγκατάσταση.

Ε. ΣΥΣΤΗΜΑ ΧΕΙΡΙΣΜΟΥ ΚΡΙΣΕΩΝ «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ»²²

Οι Βασικές Αρχές του εν λόγω συστήματος ήταν:²³

- ☐ Διέπετο από το ισχύον Συνταγματικό και Νομικό πλαίσιο της Χώρας
- ☐ Καθόριζε την αντιτρομοκρατική πολιτική και τις προτεραιότητες Ολυμπιακής Ασφάλειας
- ☐ Συντόνιζε τους εμπλεκόμενους φορείς

☐ Προέβλεπε διακριτούς ρόλους²⁴

☐ Εκχωρούσε αρμοδιότητες / εξουσιοδοτήσεις για τη λήψη κρίσιμων αποφάσεων

☐ Κάλυπτε την αντιτρομοκρατική αντίδραση (πρόληψη-καταστολή) και τη διαχείριση συνεπειών – απωλειών

☐ Λειτουργούσε ως βασικός «σκελετός» των επιχειρησιακών σχεδίων – ειδικών δράσεων Ολυμπιακής Ασφάλειας

Νομοθετικό Πλαίσιο

✓ Άρθρο 5 ν 2833/2000 (Α΄ 150), «Ρύθμιση ζητημάτων Ολυμπιακής Ασφάλειας»

✓ π.δ. 63/2001 (Α΄ 54), «Οργάνωση και λειτουργία της Διεύθυνσης Ασφάλειας Ολυμπιακών Αγώνων» όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το ΠΔ 2/2003

✓ ν 2800/2000 (Α΄ 41), «Αναδιάρθρωση Υπηρεσιών Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, σύσταση Αρχηγείου Ελληνικής αστυνομίας και άλλες διατάξεις»

✓ ν 3013/2002 (Α΄ 102), «Αναβάθμιση της πολιτικής προστασίας και άλλες διατάξεις»

✓ Υ.Α. 1299/2003 (Β΄ 423), «Έγκριση του από 7-4-2003 Γενικό Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη “ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ”»

✓ ν 1789/1988 (Α΄133), «Κύρωση Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την καταστολή της τρομοκρατίας»

✓ Υπ' αριθ. 20 Βασική Αρχή του Συμβολαίου Φιλοξενούσης Πόλεως – Ολυμπιακών Αγώνων – 28^η Ολυμπιάδα

✓ Η σύμβαση 16/4/2002 ανάμεσα στο ΥΔΤ και στην ΟΕΟΑ «ΑΘΗΝΑ 2004»

✓ Κατευθυντήριο Σχέδιο για την Ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων, Αθήνα 2004

Έννοια Κρίσης

Κατάσταση απρόβλεπτη, εύθραυστη που εξελίσσεται με ταχύτητα, σε κλίμα έντασης και αμφισβήτησης, με κίνδυνο να ξεφύγει από κάθε έλεγχο, είτε ως «πιεστική» απειλή, είτε ως γεγονός, και δημιουργούσε απαίτηση λήψης προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων αποκατάστασης, θεραπείας και ελέγχου, με πολιτικές, διπλωματικές και αστυνομικές ενέργειες.

Τόπος και Χρόνος Εφαρμογής

☐ Ολόκληρο το Ελλαδικό Περιβάλλον

☐ Από 01-07-2004 έως 04-10-2004

Περιεχόμενο

☐ Αντιτρομοκρατική Αντίδραση (πρόληψη - καταστολή)

☐ Διαχείριση Συνεπειών & Απωλειών

Όργανα Χειρισμού Κρίσεων

□ Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών Άμυνας (ΚΥ.Σ.Ε.Α.) (γενικευμένη – εθνική κρίση)

Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών και Άμυνας (ΚΥ.Σ.Ε.Α.)

Σύμφωνα με το άρθρο 18 του π.δ. 63/2005 (Α΄ 98) με θέμα «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» στο ΚΥ.Σ.Ε.Α. μετέχουν:

- Ο Πρωθυπουργός ως πρόεδρος και οι Υπουργοί

- Εσωτερικών
- Οικονομίας και οικονομικών
- Εξωτερικών
- Εθνικής άμυνας
- Ανάπτυξης
- Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων

Επίσης μετέχουν ως τακτικά μέλη οι:

- Υπουργός Μακεδονίας και Θράκης και
- Αιγαίου και Νησιωτικής πολιτικής

Εφόσον συζητούνται θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα τους και ο Υπουργός Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής όταν πρόκειται για την επιλογή του Αρχηγού του Λιμενικού Σώματος και ο Αρχηγός Γ.Ε.ΕΘ.Α. χωρίς δικαίωμα ψήφου όταν λαμβάνονται αποφάσεις για θέματα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Οι Αρχηγοί των Γενικών Επιτελείων των κλάδων των Ε.Δ. μπορεί να προσκληθούν στις συνεδριάσεις του ΚΥ.Σ.Ε.Α. όταν συζητούνται θέματα αρμοδιότητας τους, οπότε συμμετέχουν χωρίς ψήφο.

Στο ΚΥ.Σ.Ε.Α. μετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου οι προϊστάμενοι του Γραφείου Σχεδιασμού στρατηγικής και του Διπλωματικού Γραφείου Πρωθυπουργού και ο σύμβουλος του Πρωθυπουργού για αμυντικά θέματα. Σε πολεμική περίοδο το ΚΥ.Σ.Ε.Α. μετενομάζεται σε Πολεμικό Συμβούλιο.

□ Υπουργός Δημόσιας Τάξης

□ Συντονιστικό Συμβούλιο Ολυμπιακής Ασφάλειας (ΣΥ.Σ.Ο.Α.)

□ Ο.Σ.Κ.Α.

□ Συμβούλιο Διαχείρισης Κρίσεων (πδ 63/2001 όπως τροποποιήθηκε με το πδ 2/2003)

□ Διοικητής Περιστατικού

□ Διοικητής Σκηνης

Συντονιστικό Συμβούλιο Ολ. Ασφάλειας

- Υπουργός Δημόσιας Τάξης , ως πρόεδρος
- Εξωτερικών

- Εθνικής Άμυνας
- Εσωτερικών Δημ. Διοίκησης & Αποκέντρωσης
- Εμπορικής Ναυτιλίας
- Πολιτισμού
- Επικρατείας
- Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- Μεταφορών & Επικοινωνιών
- Διοικητής Ε.Υ.Π.
- Πρόεδρος Ο.Ε.Ο.Α. “ΑΘΗΝΑ 2004”

Αρμοδιότητες

- Χαρακτηρισμός Κρίσης Ολ. Ασφάλειας
- Οργάνωση του Σ.Χ.Κ.
- Επέμβαση Ειδ. Δυνάμεων και χρήση όπλων
- Εκκένωση ή αποκλεισμός εγκαταστάσεων
- Εισηγήσεις προς ΚΥ.Σ.Ε.Α.
- Συμμετοχή στο χειρισμό κρίσεων μη κυβερνητικών εθελοντικών & άλλων οργανώσεων
- Συνεργασία με Δ.Ο.Ε.
- Διαμόρφωση Επικοινωνιακής Διαχείρισης
- Απόφαση για Διεθνή Συνδρομή

Ο.Σ.Κ.Α. - Συμβούλιο Διαχείρισης Κρίσεων (άρθρο 13 πδ 63/2001 όπως είχε τροποποιηθεί και συμπληρωθεί με το πδ 2/2003)

- ✓ Αρχηγός ΕΛ.ΑΣ. (προεδρεύει)
- ✓ Αρχηγός Λ.Σ.
- ✓ Αρχηγός Π.Σ.
- ✓ Α΄ Υποδιοικητής Ε.Υ.Π.
- ✓ Διευθυντής Δ.Α.Ο.Α.
- ✓ Ανώτατος Αξιωματικός, εκπρόσωπος Γ.Ε.ΕΘ.Α.
- ✓ Εκπρόσωπος Γ.Γ.Ο.Α./Υπ. Πολιτισμού
- ✓ Εκπρόσωπος Γ.Γ.Π.Π.
- ✓ Δ/νων Σύμβουλος ΟΕΟΑ “ΑΘΗΝΑ 2004”

Ενεργοποίηση

Απόφαση Αρχηγού ΕΛ.ΑΣ ή κατόπιν εισήγησης μέλους του Σ.Δ.Κ.

Πολιτική Διαχείριση Κρίσεων

- Πλαίσιο Αρχών Στρατηγικής Ολυμπιακής Ασφάλειας για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας
- Προληπτικά μέτρα
- Κατασταλτικά μέτρα

**Διαχείριση Πληροφοριών – Εκτίμηση Απειλής
Κλιμάκωση Απαιτήσεων – Πόρων**

- ✓ **Διεθνής Συνδρομή**
- ✓ Εξάντληση Εθνικών Πόρων
- ✓ Υποβολή αιτήματος από Ελλάδα
- ✓ Ελληνική Διοίκηση, Συντονισμός & Έλεγχος
- ✓ Υποστηρικτικός, όχι επιχειρησιακός ρόλος

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ & ΑΠΩΛΕΙΩΝ

Υποστήριξη

- ❑ Επικοινωνιακή Διαχείριση
- ❑ Διοικητική Μέριμνα
- ❑ Τεχνική Υποστήριξη
- ❑ Σύμβουλοι – Εμπειρογνώμονες

Δομή Διοίκησης

Οι δυνάμεις που διατέθηκαν για την τάξη και ασφάλεια των Ο.Α. του 2004, τελούσαν υπό ενιαία Διοίκηση και ήταν διαρθρωμένες σε τρία επίπεδα Διοίκησης ως ακολούθως:

Επίπεδο Α΄ Στρατηγικό επίπεδο

Επίπεδο Β΄ Επιχειρησιακό επίπεδο

Επίπεδο Γ΄ Τακτικό επίπεδο

Πίνακας 3: Λειτουργίες Διοίκησης – Επίπεδα Διοίκησης

Πηγή: Α.Ε.Α./Δ.Α.Ο.Α./Κ.Δ.Ε., 2004

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ουσιώδεις συνοπτικές παρατηρήσεις σε όσα περιγράφηκαν συνίστανται στα εξής:

Τόσο στο ν.2833/2000 όσο και τα π.δ. 63/2001 και 2/2003 που είχαν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του, το Υ.Ε.Ν. μέσω του αρμοδίου Υπουργού δεν τα είχε υπογράψει. Επίσης και σε ότι αφορά το Υ.Ε.Ν. δεν εκδόθηκε καμία Κ.Υ.Α. ως προβλεπόταν από την παραγρ. 2 του άρθρου 5 του ν 2833/2000, με την

οποία θα καθοριζόταν το αντικείμενο και ο τρόπος της συνεργασίας καθώς και κάθε συναφές θέμα.²⁵

Το Λ.Σ. κλήθηκε παρότι Κύρια Αρχή Ασφαλείας, να συμμετάσχει εκ των υστέρων με στελέχη του στο σχεδιασμό πάσης φύσεως μέτρων και σχεδίων υπό τον ηγεσία της ΕΛ.ΑΣ.²⁶

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του π.δ. 2/2003 «Τα σχέδια της ΔΑΟΑ εγκρίνονται από τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας, μετά από γνώμη του Αρχηγού του Λιμενικού Σώματος.»²⁷ Ετίθετο κατά την άποψη μου θέμα, με ποιες γνώσεις ο Αρχηγός της ΕΛ.ΑΣ. θα ενέκρινε σχέδια άλλων φορέων, καθώς προδήλως στερείτο σχετικής τεχνογνωσίας, που αναφερόταν στις συγκεκριμένες εξειδικευμένες δράσεις που ανέπτυξε κάθε φορέας/υπηρεσία. Για παράδειγμα αν διαφωνούσε με τα σχέδια που προσκομίζονταν βάσει ποιας τεχνογνωσίας θα ανέπτυξε επιχειρήματα;

Επίσης η εμπλοκή της ΕΛ.ΑΣ.(μέσω της Δ.Α.Ο.Α.) να έχει άποψη και λόγο σε θέματα τα οποία θεσμικά δεν υπάγονταν στην καθ' ύλη ή και κατά τόπον αρμοδιότητά της, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω ενείχε την πιθανότητα να δημιουργηθούν απρόβλεπτες καταστάσεις.

Υπήρχαν πολλά επίπεδα Διοίκησης²⁸ και λαμβάνοντας υπόψη τη μη λειτουργία των συστημάτων C4I που θα εξασφάλιζαν την αμεσότητα των πληροφοριών, είναι εμφανές ότι καθυστέρουσε η ροή των πληροφοριών στα ανώτερα - ιεραρχικά επίπεδα.

Ο σχεδιασμός της Ολυμπιακής Ασφάλειας του 2004, σε ότι αφορά την Ελληνική πραγματικότητα είχε ασφαλώς και θετικά στοιχεία, καθώς αφορούσε μία συλλογική προσπάθεια και Φορείς και Υπηρεσίες έπρεπε να εργαστούν στο άριστο δυνατό επίπεδο. Η διακλαδική αυτή όμως προσπάθεια δεν είχε περαιτέρω διάρκεια, ούτε συναφώς εξετάστηκε η δυνατότητα βελτίωσης της λειτουργίας της. Τα θετικά στοιχεία που παρουσίασε έπρεπε να τύχουν περαιτέρω επεξεργασίας ώστε να επιτευχθεί το βέλτιστο δυνατό αποτέλεσμα, στην κατεύθυνση του πραγματικού σεβασμού του θεσμικού ρόλου έκαστου των φορέων και της διακρίτοτητας των ρόλων. Ειδικότερα:

Χαρακτηρίστηκε ως μοναδικός, δεδομένου ότι δοκιμάστηκε στο διεθνές περιβάλλον ασφάλειας²⁹ ενώ λειτούργησε ταυτίζοντας το Ολυμπιακό με το Ελλαδικό περιβάλλον.³⁰ Η επένδυση ασφάλειας σε πόρους, μέσα, εξοπλισμό και η συνεργασία με τη διεθνή κοινότητα βοήθησε στην ομαλή τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων σε περιβάλλον ασφάλειας παράλληλα με την απόκτηση εμπειριών και αύξηση του διεθνούς κύρους της χώρας, μέσω της συνεχούς προβολής της στα διεθνή Μέσα Δημόσιας Ενημέρωσης.

Αποκτήθηκαν εμπειρίες από:

- Την κατάρτιση Πολιτικής Ολυμπιακής Ασφάλειας

- Την κατάρτιση ειδικού νομικού πλαισίου για τους αγώνες
- Την σύσταση ειδικής υπηρεσίας για τους Ο.Α. 2004 (Δ.Α.Ο.Α.) η λειτουργία της οποίας έπρεπε να εξυπηρετεί τη διακλαδικότητα
- Την εμπλοκή των Ε.Δ. σε θέματα ασφάλειας
- Την κατάρτιση Συστήματος – Προτύπου Ενοποιημένης Διοίκησης, Συντονισμού και Ελέγχου το οποίο ήδη όπως αναλύθηκε έχρηζε περαιτέρω επεξεργασίας και μελέτης
- Τη διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού από Φορείς και Υπηρεσίες σε συνδυασμό με τη αξιοποίηση των εθελοντών
- Την κατάρτιση σχεδίων που αναφέρονταν στην ασφάλεια των Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων/τον έλεγχο των διαπιστεύσεων/την αντιμετώπιση απειλών πάσης φύσεως /την ασφάλεια ζωτικών εγκαταστάσεων και αστικών περιοχών/την ασφάλεια μεταφορών/την προστασία επισήμων
- Τη διαχείριση κρίσεων – εκτάκτων αναγκών μέσω της κατάρτισης ενός Συστήματος χειρισμού κρίσεων το οποίο έχρηζε περαιτέρω επεξεργασίας και βελτίωσης
- Την απόκτηση εμπειριών σε θέματα επικοινωνιακών πολιτικών
- Την αξιολόγηση του σχεδιασμού μέσω της διαδικασίας των ασκήσεων (πραγματικών και επί χάρτου)
- Τη συνεργασία – συναίνεση των πολιτών στα μέτρα τάξης και ασφάλειας και τέλος
- Εμπειρίες από τη διεθνή συνεργασία και συνδρομή³¹

Η Ελλάδα απέκτησε ένα σχεδιασμό και μία πολιτική ασφάλειας για εθνικές - διεθνείς διοργανώσεις που περιείχε γνώση και εμπειρία στην εκτέλεση μεγάλης κλίμακας επιχειρήσεων ασφαλείας. Παράλληλα απέκτησε τη βάση ενός Ενοποιημένου Προτύπου Διοίκησης, Συντονισμού και Ελέγχου Δυνάμεων που παρείχε δυνατότητες και τεχνογνωσία για να αξιοποιηθεί στο μέλλον, εφόσον κατά την άποψη μου βελτιωνόταν στην κατεύθυνση που ήδη έχω περιγράψει.

Στα παραπάνω θα πρέπει να προστεθεί η απόκτηση τεχνολογίας, τεχνογνωσίας και εξειδίκευσης σε τομείς ήδη υφιστάμενους αλλά και σε νέους, σε θεματικές πρωτόγνωρες για τη συντριπτική πλειοψηφία των στελεχών όλων των Φορέων και Υπηρεσιών (σχεδίαση μέτρων ασφαλείας, ασκήσεις πραγματικές και επί χάρτου, διαπραγματεύσεις, εκπαιδεύσεις, ΧΒΡΠ κ.λπ.).

Οι δαπάνες για τους Ο.Α. 2004 δεν περιορίστηκαν μόνο σε εξοπλισμούς αλλά πραγματοποιήθηκαν παρεμβάσεις σε κρίσιμους τομείς, αλλά και σε εκπαιδεύσεις των οποίων η αξία δε μπορεί να υπολογιστεί σε οικονομικά μεγέθη.

Συγκεκριμένα έγιναν τομές και υποδομές:

- Στην εκπαίδευση από τους καλύτερους και πιο έμπειρους στον κόσμο σε αντικείμενα πρωτοποριακά και πολλές φορές φορές ανεπαρκώς ανεπτυγμένα στη Ελλάδα
 - Στην τεχνογνωσία με τη μεταφορά εμπειριών και σύγχρονης δοκιμασμένης υψηλών προδιαγραφών τεχνολογίας από άλλες χώρες
 - Στη δημιουργία προτύπων διοίκησης και συντονισμού
 - Στην ανάπτυξη διεθνών σχέσεων που δημιούργησαν τη βάση για μελλοντικές συνεργασίες
 - Στη βελτίωση της λειτουργίας των υφιστάμενων δομών και στη δημιουργία νέων με μεταολυμπιακή χρήση.
- Έγιναν μεγάλες επενδύσεις σε υποδομές και εξοπλισμό ασφάλειας σε:
- Συστήματα επιτήρησης συνόρων, λιμενικών εγκαταστάσεων και λιμένων
 - Κινητά κέντρα διαχείρισης κρίσεων
 - Συστήματα εντοπισμού οχημάτων και συσκευών ανίχνευσης μετάλλου και εκρηκτικών
 - Μεταφορικά μέσα, υλικά και μέσα εξοπλισμού, μέσα τροχονομικής αστυνόμευσης
 - Συστήματα φυσικής ασφάλειας και πληροφοριακά συστήματα
 - Εξοπλισμό αντιμετώπισης ΧΒΡΠ

Δημιουργήθηκαν σχέδια, επικαιροποιήθηκαν τα παλαιά όπου απαιτούνταν δομές για την προστασία όλης της χώρας, καθώς όλη η Χώρα θεωρήθηκε Ολυμπιακή Εγκατάσταση. Τα λιμάνια, τα αεροδρόμια, τα σύνορα, ενισχύθηκαν είτε με τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, είτε με την εκπαίδευση προσωπικού, είτε με τη δημιουργία ειδικών υπηρεσιών.

Ενισχύθηκε το Λιμενικό Σώμα, με νέα οχήματα, ελικόπτερα και εναέρια μέσα, εκπαιδεύθηκαν νέα σχέδια, επικαιροποιήθηκαν παλαιά, εκπαιδεύθηκαν τα στελέχη του σε πολλά σχολεία, ενώ η συμμετοχή του στις διαδικασίες του Ολυμπιακού Σχεδιασμού του προσέδωσε πολύτιμες εμπειρίες και τεχνογνωσία.

Ακόμη δημιουργήθηκαν:

- Το Θ.Ε.Π.Ε.Κ. (Θάλαμος Επιχειρήσεων Παρακολούθησης και Ελέγχου της Κυκλοφορίας) στη Γ.Α.Δ.Α. υπό τη Διεύθυνση της Τροχαίας και με τη στενή συνεργασία του Κέντρου Διαχείρισης της Κυκλοφορίας και της Φωτεινής σηματοδότησης του Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε.

- TETRA, το οποίο επιτρέπει την επικοινωνία με όλους τους φορείς σε πραγματικό χρόνο και σε εξαιρετικά δύσκολα περιστατικά με εθνική διαλειτουργικότητα

Περίοδος μεταξύ Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων: 30-8-2004 έως 16-9-2004 και

Περίοδος διεξαγωγής Παραολυμπιακών Αγώνων και αναχώρησης των ξένων αποστολών: 17-9-2004 έως 4-10-2004.

- Φάση απενεργοποίησης 05-10-2004 έως 31-01-2005.

Βλ. ακόμη Υποστρατήγου Βασιλείου Κωνσταντινίδη, Διευθυντή Δ.Α.Ο.Α., «Ο σχεδιασμός Ολυμπιακής ασφάλειας, Βασικά λειτουργικά και επιχειρησιακά θέματα», περιοδικό Αστυνομική Ανασκόπηση, τεύχος 222, σελ. 11-15.

³ Εφημερίδα "ΤΟ ΒΗΜΑ" της 21-03-2004, «Το σχέδιο ασφαλείας των Ολυμπιακών», του Β. Λαμπρόπουλου, σελ. Α26 – Α 27.

⁴ Ενδιαφέρουσες νομικές απόψεις σε ότι αφορά την Ασφάλεια των Ο.Α. 2004 περιέχονταν στο αριθ. πρωτ.: 02285/ΒΠ/ΜΑ από 19-12-2002 έγγραφο του ΑΘΗΝΑ 2004 με θέμα: [Νομοθετική προεργασία ζητημάτων σχετικών με την προετοιμασία, ασφάλεια, τέλεση κ.λπ. των «Ολυμπιακών Αγώνων»], το οποίο είχε σταλεί για σχολιασμό, εμπλουτισμό κ.λπ. στους Υπουργούς των Υπουργείων που εμπλέκονταν στην Ασφάλεια των Ο.Α. 2004.

Ειδικότερα στο εν λόγω έγγραφο αναλύονταν, σχολιάζονταν θέματα που σχετίζονταν – ενδεικτικά – με ζητήματα σωματικής έρευνας προσώπων έρευνας χώρων (κατοικιών κ.λπ.), και ελέγχου αυτοκινήτων, απόσπαση Εισαγγελικών Λειτουργιών στη Δ.Α.Ο.Α., ζητήματα δημοσίων συναθροίσεων, προσέγγισης σε αγωνιστικούς χώρους, μέτρα ρύθμισης κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων, επεμβάσεων στην ιδιωτική οικονομική πρωτοβουλία, συνδικαλιστικές κινητοποιήσεις κ.α..

⁵ Η Ελληνική Αστυνομία συστάθηκε με το ν 1481/84, ο οποίος ενοποίησε τα δύο προϋπάρχοντα Σώματα Ασφαλείας, την Ελληνική Χωροφυλακή και την Αστυνομία Πόλεων σε ένα ενιαίο Σώμα υπαγόμενο παλαιότερα στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και τώρα στο Υπουργείο Εσωτερικών. Συγκεκριμένα σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 205/2007 (Α' 231) με θέμα «Συγχώνευση Υπουργείων» το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης συγχωνεύθηκαν στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παραγρ. 2 του ιδίου π.δ. «.....Στο Υπουργείο Εσωτερικών υπάγονται επίσης τα σώματα ασφαλείας, οι αυτοτελείς υπηρεσίες και όλα τα νομικά πρόσωπα και οι φορείς που εποπτεύονται από τα συγχωνευόμενα Υπουργεία».

Επίσης με το π.δ. 215/2007 (Α' 241) με θέμα «Σύσταση Γραμματειών στο Υπουργείο Εσωτερικών και στο Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής» και ειδικότερα το άρθρο 1 συστάθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών Γενική Γραμματεία Δημόσιας Τάξης στην οποία υπήχθησαν μεταξύ των άλλων τα σώματα ασφαλείας που υπάγονταν στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, έως τη έναρξη ισχύος του π.δ. 205/97.

Σύμφωνα με το ν. 2800/2000 (Α' 41) με θέμα «Αναδιάρθρωση Υπηρεσιών Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, σύσταση Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις», η Ελληνική Αστυνομία είναι ιδιαίτερο ένοπλο Σώμα, λειτουργεί με τους δικούς της οργανικούς νόμους, λόγω δε της φύσης της αποστολής της, είναι στρατιωτικά οργανωμένη και το προσωπικό της έχει στρατιωτική ιεραρχία και πειθαρχία.

Στο πεδίο της αποστολής της ανήκει:

- η κατοχύρωση και διατήρηση της δημόσιας τάξης,
- η προστασία της δημόσιας και κρατικής ασφάλειας,
- η εξασφάλιση της πολιτικής άμυνας,
- η συμμετοχή στην εξασφάλιση της εθνικής άμυνας της χώρας σε συνεργασία με τις ένοπλες δυνάμεις και
- η συμμετοχή στην αντιμετώπιση κάθε έκτακτης ανάγκης που προκύπτει από θεομηνίες και ατυχήματα ή άλλες καταστροφές σε περίοδο ειρήνης ή πολέμου, σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Αρχές και Υπηρεσίες.

Στις διατάξεις του ν. 2800/2000 (Α' 41) απαντώνται δύο άρθρα τα 6 και 13 τα οποία έχουν μεγάλη σημασία για την λειτουργία και συντονισμό του έργου της ΕΛ.ΑΣ.. Συγκεκριμένα:

Το άρθρο 6 έχει θέμα «Συμβούλιο Συντονισμού και Στρατηγικής Δημόσιας Τάξης» και περιέχει τη σύνθεση και τις αρμοδιότητες του. Το υπόψη Συμβούλιο αποτελείται από τον Γ.Γ. του Υ.Α.Τ., τον Αρχηγό της ΕΛ.ΑΣ., τον Πυροσβεστικού σώματος, τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Π.Α.Μ.-Π.Σ.Ε.Α., τον Υπαρχηγό της ΕΛ.ΑΣ. και τον Υπαρχηγό της ΕΛ.ΑΣ. και τον αρχαιότερο Υπαρχηγό του Π.Σ. ενώ οι αρμοδιότητές του είναι οι εξής:

- Καθορίζει τρόπους αποτελεσματικότερης συνεργασίας επί θεμάτων κοινής αρμοδιότητας των Σωμάτων ή και των Διευθύνσεων ΠΑΜ-ΠΣΕΑ και Αγροφυλακής
- Προτείνει στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης (τώρα Υπουργό Εσωτερικών) τα προγράμματα ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού των Σωμάτων και των Διευθύνσεων ΠΑΜ-ΠΣΕΑ και Αγροφυλακής
- Παρέχει κατευθύνσεις για την εφαρμογή των αποφάσεων του προς τα Σώματα και τις Διευθύνσεις ΠΑΜ –ΠΣΕΑ και Αγροφυλακής

Το άρθρο 13 με τίτλο «Συμβούλιο Επιτελικού Σχεδιασμού και Διαχείρισης Κρίσεων» και αποτελεί τη βάση για την αντιμετώπιση θεμάτων επιτελικού σχεδιασμού και διαχείρισης κρίσεων. Συγκεκριμένα στον κύκλο των αρμοδιοτήτων του είναι:

- Παρακολουθεί και αναλύει τα γεγονότα τα οποία μπορούν να προκαλέσουν κρίσεις στον τομέα της δημόσιας τάξης και σχεδιάζει την τακτική αντιμετώπισης τους.
- Παρέχει κατευθύνσεις για την επιχειρησιακή τακτική που επιβάλλεται να ακολουθήσουν οι εκτελεστικές Υπηρεσίες προς αντιμετώπιση έκτακτων και σοβαρών γεγονότων, τα οποία μπορούν να κλονίσουν το αίσθημα ασφαλείας των πολιτών.

⁶ Η οργάνωση μίας ειδικής Υπηρεσίας στο πλαίσιο της ΕΛ.ΑΣ. προβλεπόταν και στο φάκελο υποψηφιότητας της Ελλάδας για την ανάληψη των ΟΑ 2004 (βλ. Εισηγητική Έκθεση ν. 2833/2000).

⁷ βλ. π.δ. 63/2001 (Α' 54) «Οργάνωση και λειτουργία της Διεύθυνσης Ασφάλειας Ολυμπιακών Αγώνων» όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το π.δ. 2/2003 (Α' 2) «Τροποποίηση – συμπλήρωση διατάξεων Π.Δ. 63/2001 (Α' 54)»

⁸ Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 2833/2000 (Α' 150) αλλά και του άρθρου 8 παραγρ. 2 του π.δ. 63/2001 όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 2/2003, στη Δ.Α.Ο.Α. μπορούσε να αποσπαστεί προσωπικό από τους εμπλεκόμενους φορείς χωρίς περιορισμό ως προς τα χρονικά όρια της απόσπασης.

Σε ότι αφορά το Λ.Σ. και ειδικότερα για τα στελέχη του που αποσπάστηκαν στην υπόψη Διεύθυνση, συστήθηκε Γραφείο Λιμενικού Σώματος (παρόλο που χρειαζόταν νομοθετική ρύθμιση για τη σύσταση αυτή) με την αριθ. 7002/2/1-α από 6-9-2001 Διαταγή ΔΑΟΑ με θέμα «Οργάνωση και λειτουργία Δ.Α.Ο.Α.. Αργότερα το Γραφείο Λ.Σ. μετενομάστηκε σε Κλιμάκιο ΛΣ (άγνωστο σε θεσμικό επίπεδο πως προέκυψε αυτή η ονομασία).

Από τις οικείες διατάξεις δεν προβλεπόταν ούτε η σύσταση Γραφείου αλλά ούτε και η σύσταση Κλιμακίου (σχετ. τυγχάνει το αριθ. 7002/2/1-λβ από 23-12-2002 έγγραφο Δ.Α.Ο.Α.). Κατά συνέπεια οι εν λόγω διαταγές ήταν ανυπόστατες. Σχετικά για το υπόψη θέμα πέραν του π.δ. 63/2001, είναι τα άρθρα 11 παραγρ. 1 εδ. α' και β' του ν.1481/84, 28 παραγρ. 1 του ν. 2800/2000 και 20 του ν. 2503/1997.

Κατά συνέπεια ήταν ευνόητο ότι όλο το προσωπικό που αποσπάτο στη Δ.Α.Ο.Α. και σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία, σε ότι αφορά το Λ.Σ. και βάσει του άρθρου 9 παραγρ. 2 του π.δ. 63/2001, κατανεμόταν στο Επιτελείο και στις Υποδιευθύνσεις της Δ.Α.Ο.Α. με Ημερήσια Διαταγή του Διευθυντή της Δ.Α.Ο.Α..

Τέλος σχετικό για το προσωπικό του Λ.Σ. ήταν και το άρθρο 8 παραγρ. β του ν 3207/2003, με το οποίο ρυθμιζόνταν θέματα

διάθεσης και απασχόλησης του κατά τη διάρκεια των Ο.Α. 2004, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων.

⁹ Οι αρμοδιότητες ενός εκάστου των φορέων που εμπλέκονταν στην ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων 2004 περιγράφονταν στις κείμενες διατάξεις. Η πρόβλεψη στο άρθρο 5 του ν. 2833/2000 της γενικής αρμοδιότητας της ΕΛΑΣ για την ασφάλεια των Αγώνων, του συντονισμού των λοιπών εμπλεκόμενων φορέων καθώς και της συνεργασίας με αυτούς, ουδόλως έθιγε τις ανωτέρω κατά νόμο αρμοδιότητες των φορέων – που επάγονταν και το δικαίωμα λήψης των αντίστοιχων αποφάσεων – υπό την επιφύλαξη βεβαίως της συνεργασίας για τα επιμέρους ζητήματα της οποίας από την ίδια ως άνω διάταξη προβλεπόταν η έκδοση κοινών υπουργικών αποφάσεων (βλ. αριθ. 1016/114/108 από 17-10-2003 έγγραφο Υ.Δ.Τ./Α.Ε.Α/Κλάδος Διοικητικού/ Διεύθυνση Οργάνωσης – Νομοθεσίας/ Τμήμα 2^ο)

¹⁰ η ονομασία των υπουργείων και φορέων παρατίθεται ως είχε, τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο διεξαγωγής των Ο.Α. 2004.

¹¹ Το Λιμενικό Σώμα ιδρύθηκε το 1919 με το ν 1753/19 (Α' 67) σαν «ίδιον Σώμα», υπαγόμενο αρχικά στο Υπουργείο Ναυτικών.

Το έτος 1936 το Λ.Σ. υπήχθη με τον α.ν. 345/36 αυτοτελώς στο νεοσυσταθέν Υφυπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, το οποίο στη συνέχεια με το ν.δ. 3244/44 αναβαθμίστηκε σε Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, όπου και υπάρχει ως σήμερα.

Το Λ.Σ. ιδρύθηκε κατά το πρότυπο των αντίστοιχων Σωμάτων Ακτοφυλακής των Η.Π.Α. και της Γαλλίας. Είναι ένοπλο Σώμα, στρατιωτικά οργανωμένο και κατά τον καιρό της ειρήνης υπάγεται διοικητικά στο Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής το οποίο στελεχώνει κατά το μεγαλύτερο μέρος του.

Η αποστολή του Λ.Σ. είναι διττή:

- η διοίκηση της Ελληνικής Εμπορικής Ναυτιλίας (άσκηση δημόσιας διοίκησης),
- η αστυνόμευση του Ελληνικού θαλάσσιου χώρου, των λιμένων και των πλοίων (επιβολή του νόμου).

Στην αρμοδιότητα του, σύμφωνα με το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο (οι κυριότερες αρμοδιότητές του αναφέρονται στο ν.δ. 444/70 «περί αρμοδιοτήτων του Λ.Σ. και σχέσεων προς τις αρμοδιότητες των Σωμάτων Ασφαλείας», το ν.δ. 187/73 «περί Κώδικος Δημοσίου Ναυτικού δικαίου» όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, το Π.Δ. 242/99 «Οργανισμός ΥΕΝ» όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα κ.λπ., ανήκει η μέριμνα για την προστασία και ανάπτυξη της Ελληνικής ναυτιλίας, η ασφάλεια της ναυσιπλοΐας, ή έρευνα και διάσωση στη θάλασσα, η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, η ναυτική εκπαίδευση, η τήρηση των νηολογίων, η αστυνόμευση των πλοίων, των λιμένων και των θαλάσσιων συνόρων, η προστασία του αιγιαλού και της θάλασσας από παράνομες επεμβάσεις και η συμμετοχή στην εθνική άμυνα.

Η νομοθεσία που μνημονεύεται αφορά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Γενικότερα για το Λιμενικό Σώμα βλέπε τα αναγραφόμενα [1] έως [15] στη βιβλιογραφία- αρθρογραφία.

¹² Με βάση το άρθρο 5 του ν. 2833/2000 εκδόθηκαν κανονιστικές πράξεις που ρύθμιζαν διάφορα θέματα όπως ενδεικτικά παρατίθενται η αριθ. Κ.Υ.Α. 1016/114/34 «Ρύθμιση θεμάτων ασφαλείας Ολυμπιακών Αγώνων 2004 αρμοδιότητος Υπουργείου Δικαιοσύνης» (Β' 1247/2003), αριθ. 1016/114/105-ε' «Καθήκοντα προσωπικού ιδιωτικών επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών ασφαλείας και ρύθμιση συναφών θεμάτων» (Β' 330/2004), αριθ. 1016/114/136 α' «Καθήκοντα προσωπικού Ενόπλων Δυνάμεων που διατίθεται για λήψη μέτρων ασφαλείας και τάξης των Ολυμπιακών Αγώνων 2004» (486 Β'/2004).

Τονίζεται ότι το πλέον σημαντικό άρθρο στις σχέσεις της Δ.Α.Ο.Α. με εμπλεκόμενους φορείς και Υπηρεσίες ήταν το 14 του π.δ. 63/2001. Σε ότι αφορά το Υ.Ε.Ν. δεν είχε εκδοθεί καμία Κ.Υ.Α. που να ρυθμίζει γενικότερα θέματα συνεργασίας του υπόψη Υπουργείου με τη Δ.Α.Ο.Α..

¹³ Βλ. εφημερίδα «Η Καθημερινή», της 7-12-2003, «Η δομή ασφαλείας που δημιουργείται είναι περισσότερο κατασταλτική

παρά προληπτική, περισσότερο για μετά, παρά για ένα πριν χτύπημα», του Γεωργίου Μαλούχου, σελ. 14

¹⁴ Τα εν λόγω συστήματα έπρεπε να είχαν παραληφθεί και αυτονοήτα να λειτουργήσουν πριν την έναρξη των Ο.Α. 2004, γεγονός το οποίο δεν συνέβη. Ειδικότερα η σύμβαση για τα υπόψη συστήματα υπεγράφη τον Μάιο του 2003 και η παραλαβή που έπρεπε να πραγματοποιηθεί τον Μάιο του 2004 πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2008; Παραμένει ερωτηματικό τελικά η παραλαβή ή όχι των συγκεκριμένων συστημάτων. Στην εφημερίδα «Ο Κόσμος του Επενδυτή» της 25-26/04/2009, σελ. 16 στην στήλη «πολιτική + ουσία» παρατίθενται τα εξής:

[Επειδή πολύς λόγος γίνεται τις τελευταίες ημέρες για τη Siemens και το C4I, πέρα από το γεγονός ότι η διαδικασία παραλαβής είναι ακόμα στον αέρα, με τον αρμόδιο υπουργό Χρήστο Μαρκογιαννάκη να σκέφτεται ακόμα πότε θα βάλει τελικά την υπογραφή του στο τελικό πρωτόκολλο.....]για να πάει το παλιάμπλο», θυμήθηκα ότι την περίοδο των νέων «Δεκεμβριανών» ο αρχηγός της ΕΛ.ΑΣ., ο Βασίλης Τσιατούρας, είχε τη φαινή ιδέα να δει στην πράξη πόσα απίδια πιάνει ο σάκος..... Πήγε, λοιπόν στο Κέντρο Επιχειρήσεων της Αστυνομίας και ζήτησε από τους αστυνομικούς να δουν σε λειτουργία το σύστημα. Προσπάθησαν αυτοί μια και δυο φορές αλλά ματαιώς,].

Το υπόψη θέμα δε θα αναλυθεί στην παρούσα μελέτη, αλλά αξίζει να επισημανθεί, ότι πέντε χρόνια μετά τους Ο.Α. 2004 είναι ζήτημα αν έχουν παραληφθεί ολοκληρωμένα τα υπόψη συστήματα. Βλ. ενδεικτικά εφημερίδα «Ο Κόσμος του Επενδυτή» της 28-29/03/2009,, Μανόλης Σταυρακάκης, «Κλείνουν όπως τον φάκελο του αμαρτωλού C4I », σελ.36, εφημερίδα «Ελεύθερος Τύπος», «C4I : Το σύστημα ασφαλείας λειτουργεί υποτυπώδως και η Ελλάδα αρνείται να το παραλάβει. Τα λεφτά μας πίσω.....», των Θανάση Αργυράκη, Μαρτίνας Ζαφειριάδου, της 05-05-2005, σελ. 17, εφημερίδα «ΑΥΓΙΑΝΗ», «Ασφάλεια Ολυμπιακών Αγώνων. Ποιος πήρε τη μίζα από την προμήθεια των 60 δις.», της 04-05-2005, σελ. 3, εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ», της 18/19-04-2009, «Δώσαμε 1,5 εκ. ευρώ για το C4I», του Ηλία Μαρούτση, σελ. 12

Το εν λόγω ζήτημα απασχολεί τακτικά την πολιτική επικαιρότητα και λόγω της εμπλοκής της SIEMENS.βλ. εφημερίδα «Ο Κόσμος του Επενδυτή», «Καταθέσεις – φωτιά και διαψεύσεις», της Χρύσας Βίλκενς, της 31/05/08 – 01/06/08, σελ. 19 , εφημερίδα «Η Καθημερινή», της 28-4-2005 «Εισαγγελική παρέμβαση για το C4I», της Εύας Καραμανώλη, εφημερίδα «Μισό – Μισό», της 5-9-2004, «Ερωτήματα για την ασφάλεια», του Δ. Μπόλαρη, σελ. 14, εφημερίδα «Η Καθημερινή», του Γεωργίου Μαλούχου, της 7-12-2003, «μετ' εμποδίων η εγκατάσταση των συστημάτων ασφαλείας», σελ. 14, εφημερίδα «CITY PRESS», «Ασύμφορο το C4I», της 3-9-2004, εφημερίδα «Ο Κόσμος του Επενδυτή» της 2-3/2/2008, «Πακτωλός μαύρου χρήματος», του Τάκη Κωνσταντινόπουλου, σελ. 22-23, εφημερίδα «ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ», της 3-2-2008, «Εν μέσω του σκανδάλου παραλαμβάνουν το C4I», του Δημήτρη Μαρκόπουλου, σελ. 8-13 , εφημερίδα «Ο Κόσμος του Επενδυτή» της 31-3/1-4/2007, «Ολυμπιακό άγος 400 εκατ. Ευρώ», του Μανόλη Σταυρακάκη, σελ. 27, του ίδιου στην ίδια εφημερίδα της 18-19/2/2006, «Σουρωτήρι το C4I», σελ. 22, επίσης «Ανανεώνουν μέχρι και σήμερα συμβάσεις για τους Ολυμπιακούς Αγώνες», της 11-12/3/2006, του Ανδρέα Κατωμπέλη, σελ. 21, εφημερίδα «ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ», της 19-2-2006, «Με εντολή Καραμανλή παρέλήφθη άχρηστο το C4I», του Μάκη Τριανταφυλλόπουλου, σελ. 5, εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ», της 15-04-2008, «Παραγγελία διώξεων για C4I », της Μαίρη Μπενέα, σελ. 12

¹⁵ Σημειώνεται ότι η συγκρότηση και λειτουργία των διοικήσεων ασφαλείας (Ο.Σ.Κ.Α., Ο.Κ.Α., Ο.Π.Κ.Α., Ο.Κ.Α.Ε.) κατά την επιχειρησιακή φάση των Αγώνων, δεν συνεπαγόταν την ίδρυση νέων ούτε μετέβαλαν τη διάρθρωση υφιστάμενων Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος ή άλλων φορέων.

Η συγκρότηση και λειτουργία των πιο πάνω διοικήσεων ασφαλείας, αποτελούσαν κατ' ουσία μέτρα εσωτερικής οργάνωσης των κατά νόμο αρμοδίων φορέων για την ασφάλεια των Αγώνων, που απέβλεπαν στη δημιουργία καλύτερων προϋποθέσεων λήψης αποφάσεων και γενικότερα αποτελεσματικότερης εκπλήρωσης της αποστολής τους λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη τη σπουδαιότητα που είχε η ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων 2004.

Κατά συνέπεια για τη λειτουργία ή την υπαγωγή των εν λόγω διοικήσεων δεν απαιτείτο καμία πρόσθετη νομική ρύθμιση, αλλά αρκούσε η σχετική πρόβλεψη στο σχεδιασμό ασφαλείας που εκπονούσε η Δ.Α.Ο.Α. σύμφωνα με το άρθρο 3 του π.δ. 63/2001 (βλ. ο.π. παρ. 09)

¹⁶ Η συμμετοχή του Λ.Σ. αλλά γενικότερα και των λοιπών Φορέων και Υπηρεσιών- Μοντέλο Διοίκησης Οργάνωσης και Διασύνδεσης- περιγράφεται στον Πίνακα 5 στον οποίο αναλυτικά εμφανίζονται τα Ο.Κ.Α.Ε. στα οποία ασκούσε τη Διοίκηση το Λ.Σ., καθώς και οι λοιπές Διοικήσεις Ασφαλείας στις οποίες είχαν διατεθεί στελέχη του. Περαιτέρω στο κείμενο αναλύεται εκτενώς η οργάνωση – διάρθρωση του Λ.Σ. κατά τη διάρκεια των ΟΑ 2004 ώστε να ανταποκριθεί, όπως και συνέβη επαρκώς στην αποστολή - καθήκοντα του.

¹⁷ Ο όρος C4I (ακρωνύμιο των λέξεων Command –Control – Coordination – Communication – Integration) αναφερόταν στο μοντέλο που εφαρμόζονταν διεθνώς για το μανάτζμεντ των μεγάλων έργων και αφορούσε : τη Διοίκηση, τον Έλεγχο, το Συντονισμό , τις Επικοινωνίες και την Ενοποίηση – Ολοκλήρωση.

¹⁸ ως «Συμβάν ή Περιστατικό Ασφάλειας», εθεωρείτο οποιοδήποτε γεγονός, αξιόποινη πράξη ή κατάσταση που ελάμβανε χώρα την περίοδο διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων και αφορούσε, επηρέαζε ή ενδεχόταν να επηρεάσει άμεσα ή έμμεσα, τις υποδομές, τις λειτουργίες των Αγώνων και τα πρόσωπα που συμμετείχαν στη διεξαγωγή τους.

¹⁹ Κατά την αντιμετώπιση – διαχείριση των περιστατικών του Ο.Κ.Α. ασκούσε πλήρη επιχειρησιακή διοίκηση των Υφιστάμενων του Αστυνομικών Διοικήσεων Ασφάλειας, των Ολυμπιακών Συγκροτημάτων και Εγκαταστάσεων (ΔΑΟΣΕ) και Αστικής περιοχής (ΓΑΔΑ) στο Νομό Αττικής και σε συντρέχουσα περίπτωση, των Διοικήσεων Ασφάλειας των Ολυμπιακών Πόλεων.

Επίσης, συντονίζει τους συναρμόδιους – εμπλεκόμενους στο περιστατικό Φορείς, υπό την έννοια που προσδιορίζεται στον όρο «συντονισμός» του παρόντος σχεδίου και αναλύεται αμέσως κατωτέρω.

Ως **συντονισμός**, σύμφωνα με την έννοια που προσδιδόταν στο Σχέδιο Διοίκησης, Συντονισμού, Ελέγχου, Επικοινωνιών και Ενοποίησης Ολυμπιακής Ασφάλειας (C4 I), νοείται η εξουσία που εκχωρείται σε ένα Διοικητή Ασφάλειας, για την εναρμόνιση λειτουργιών ή δράσεων στις οποίες εμπλέκονται δύο ή περισσότερες Υπηρεσίες του αυτού ή άλλου συναρμόδιου Φορέα. Στη περίπτωση αυτή, ο Διοικητής είχε την εξουσιοδότηση να κάνει διαβουλεύσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων Διοικητών αντίστοιχου επιπέδου Διοίκησης, ή των εκπροσώπων τους και το δικαίωμα να επιβάλλει τις απόψεις του, όταν δεν υπήρχε ομοφωνία μεταξύ τους ή να αναγάγει, κατά την κρίση του, το θέμα σε ανώτερο επίπεδο Διοίκησης.

Ως εκ τούτου, ο συντονισμός αποτελούσε έμμεση μορφή άσκησης διοίκησης.

Κατά την άσκηση της Επιχειρησιακής Διοίκησης των περιστατικών και το συντονισμό της δράσης των Φορέων, το Ο.Κ.Α. επιβεβαίωνε ότι εκπληρωνόταν ο ρόλος και τα καθήκοντα κάθε εμπλεκόμενης στην αντιμετώπισή του Υπηρεσίας ή Φορέα, σύμφωνα με το Σχεδιασμό Ολυμπιακής Ασφάλειας και τη θεσμική του αρμοδιότητα και ενεργεί κατάλληλα προς τις υφιστάμενες Διοικήσεις Ολυμπιακής Ασφάλειας των Ολυμπιακών Συγκροτημάτων και Εγκαταστάσεων, της Αστικής Περιοχής ή των Ολυμπιακών Πόλεων και μέσω των εκπροσώπων –

συνδέσμων προς τους συναρμόδιους Φορείς, για την άρση οποιασδήποτε παρέκκλισης.

²⁰ Οι κατηγορίες περιστατικών ασφαλείας ήταν οι εξής:

- Σύνθηδες/ χαμηλής σημασίας περιστατικό ασφαλείας (π.χ. τροχαίο).
- Σοβαρό περιστατικό ασφαλείας (π.χ. εκδήλωση πυρκαγιάς).
- Πολύ σοβαρό περιστατικό ασφαλείας (π.χ. δομική κατάρρευση σε μία εγκατάσταση κ.λπ).
- Κρίση (τρομοκρατία, Ρ.Β.Χ. κ.λπ).

Πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το άρθρο 2 (α) παραγρ. τέταρτη του π.δ. 2/2003 «στις περιπτώσεις διάπραξης ποινικού αδικήματος επιλαμβάνεται η καθ' ύλη και κατά τόπο αρμόδια αρχή», δηλαδή στις διοικήσεις ασφαλείας που συγκροτήθηκαν για την ασφάλεια των Ο.Α. 2004 τα στελέχη που υπηρέτησαν σε αυτές δεν προέβαιναν σε καμία προανακριτική πράξη αλλά ειδοποιούσαν την πλησιέστερη αρμόδια αρχή.

²¹ Σε ότι αφορούσε το Λ.Σ. για περιστατικά που εκδηλώνονταν σε Ολυμπιακή Εγκατάσταση η Διοίκηση της οποίας ανήκει στο Λιμενικό Σώμα, ή στη Αστική Περιοχή του Νομού Αττικής αρμοδιότητας του Λιμενικού Σώματος αρμόδιοι ήταν:

Το Κέντρο Επιχειρήσεων Λιμενικού (Ο.Κ.Ε.Λ.Σ.), ή ο Επικεφαλής Αξιοματικός στο ΟΚΑ, ανάλογα την περίπτωση. Ο Επικεφαλής εκπρόσωπος του Λιμενικού στο Ο.Κ.Α., λειτουργούσε ως «φυσική προέκταση» του Επιχειρησιακού Κέντρου του Φορέα του και ως σημείο αναφοράς-επικοινωνίας μεταξύ αυτού και του ΟΚΑ.

Για το σκοπό αυτό:

- συνεργαζόταν με τους αρμόδιους Διοικητές ή Επικεφαλής των Υπηρεσιών-λειτουργικών Τομέων του ΟΚΑ,
- παρείχε στο Διοικητή Περιστατικού/Διευθυντή του ΟΚΑ την αναγκαία πληροφόρηση για τη συνολική διαχείριση σε Τακτικό Επίπεδο του περιστατικού (Σκηνή περιστατικού-Ολυμπιακή Εγκατάσταση),
- συμβούλευε αυτόν στη λήψη των αποφάσεών του και
- μετέφερε τις κατευθύνσεις και συντονιστικές οδηγίες του στο Κέντρο Επιχειρήσεων του Φορέα του.

Από τα καθήκοντα του Διοικητή του Ο.Κ.Α. σε συνδυασμό με τα καθήκοντα του Εξειδικευμένου Διοικητή Περιστατικού (επιμέρους διοικητής Περιστατικού), προκύπτει σαφώς ότι η ΕΛ.ΑΣ. είχε άποψη στη διοίκηση των δυνάμεων άλλων φορέων που είχαν διατεθεί στους Ο.Α. 2004. Η τακτική αυτή κατά την άποψη μου ενείχε ρίσκο και επικινδυνότητα, καθώς στελέχη της ΕΛ.ΑΣ. έδιναν κατευθύνσεις και οδηγίες για δράσεις δυνάμεων έτερων φορέων χωρίς αυτά διαθέτουν την ανάλογη τεχνογνωσία και εμπειρία.

²² Ο Πολυδεύκης και Κάστωρ, ήταν δίδυμοι υιοί του Δία και της Λήδας, συζύγου του βασιλιά της Σπάρτης Τυνδάρεω, οι πιο φημισμένοι ήρωες μετά τον Ηρακλή. Διακρίνονταν για το θάρρος τους, την ανδρεία τους και την ενοτητα τους. Αχώριστοι πήραν μέρος σε πολλούς άθλους και εκστρατείες. Ο Δίας τους μετέβαλε σε λαμπερά αστέρια δινόντάς τους τον αστερισμό των Διδύμων.

Ο συμβολισμός είναι ότι ως θνητοί και αθάνατοι θα συμβολίζουν πάντα το αιώνιο φως. Το θάρρος και η ανδρεία, στοιχεία με τα οποία θωρακίζονται οι Υπηρεσίες Ασφαλείας του Κράτους μπροστά σε οποιοδήποτε κίνδυνο, ξεπερνούν όλα τα εμπόδια προς αντιμετώπιση καταστάσεων – κρίσεων και γενικά πάσης φύσεως εγκληματικών ενεργειών. Επίσης βλ. Εφημερίδα «ΒΗΜΑ της Κυριακής» της 01-02-2004, ένθετο «ΤΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ – ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ».

²³ Για τα συνήθη – μικρής σημασίας και σοβαρά περιστατικά, εφαρμόζονταν το Σύστημα Διοίκησης Περιστατικών και Χειρισμού Κρίσεων για τις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις και οι πάγιες επιχειρησιακές διαδικασίες ασφαλείας που είχαν εκπονηθεί στο

πλαίσιο του σχεδιασμού. Για τις λοιπές περιοχές οι ισχύουσες διαδικασίες κάθε φορά.

Η διαχείριση κρίσεων αποτελούσε αυτοτελές τμήμα του Συστήματος αυτού και περιλαμβανόταν στο Σχέδιο «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ». Το Σχέδιο «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ» αποτελούσε ένα Εθνικό Σύστημα Χειρισμού Κρίσεων Ολυμπιακής Ασφάλειας, το οποίο μπορούσε να ενεργοποιηθεί σε περίπτωση, πολύ σοβαρής επικείμενης απειλής, για την αντιμετώπιση και διαχείριση πολύ σοβαρών και κρίσιμων περιστατικών ασφαλείας, τρομοκρατικών περιστατικών ή και φυσικών καταστροφών.

²⁴ Πραγματοποιήθηκαν πολλές ασκήσεις πραγματικές και επί χάρτου για την και εφαρμογή του σχεδιασμού και των διαδικασιών. Ενδεικτικά αναφέρονται οι: Άσκηση επί χάρτου «**Δούρειος Ίππος 2001**» (8-9/11/2001), με σενάριο λεωφορειοπειρατείας και βομβιστικών περιστατικών. *Συμμετείχαν 160 στελέχη.*

Άσκηση επί χάρτου «**Γόρδιος Δεσμός 2002**» (16-17/5/2002), με σενάριο αεροπειρατείας και βομβιστικού περιστατικού σε πλωτό ξενοδοχείο. *Συμμετείχαν 235 στελέχη.*

Πραγματική Άσκηση «**Ουράνιο Τόξο 2002**» (22-24/11/2002). με σενάριο αεροπειρατείας στο έδαφος και απειλής τοποθέτησης αυτοσχεδίου εκρηκτικού μηχανισμού σε πλωτό ξενοδοχείο. *Συμμετείχαν 1.800 στελέχη.*

Άσκηση επί χάρτου «**Λερναία Ύδρα 2003**» (23/5/2003). με σενάριο τρομοκρατικής απειλής σε ολυμπιακή εγκατάσταση, πειρατείας σκάφους και ομηρίας επιβατών σε συνδυασμό με φυσική καταστροφή (σεισμός). *Συμμετείχαν 500 στελέχη.* Ταυτόχρονη συμμετοχή μέσω τηλεδιάσκεψης όλων των ολυμπιακών πόλεων.

Σενάρια (μικρές εμβόλιμες πραγματικές Ασκήσεις) στις Αθλητικές Δοκιμαστικές Διοργανώσεις (Αύγουστος 2003).

Άσκηση επί χάρτου «**Πύρινη Ρομφαία 2003**» (24-25/9/2003), με σενάριο Χ.Β.Ρ.Π. Απειλής. *Συμμετείχαν 350 στελέχη.* βλ. ομιλία 16-10-2003 Υποστράτηγου Β. Κωνσταντινίδη Διευθυντή Δ.Α.Ο.Α.. στην Ένωση Συντακτών Ξένου Τύπου.

²⁵ Σημειώνεται η παραγρ. 2 του άρθρου 14 του π.δ. 63/2001, βάσει της οποίας η εμπλοκή των Υπηρεσιών και Φορέων στο σχεδιασμό και λήψη μέτρων προ και κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων, πραγματοποιείται με βάση την καθ' ύλη και κατά τόπο αρμοδιότητα τους».

²⁶ Βάσει του από 27-10-2003 Ενημερωτικού Σημειώματος του Δ.Α.Ο.Α./Κ.Δ.Ε. οι πλέον σημαντικές αρχές και συνιστώσες του Σχεδιασμού, ήταν η αρχή της ενοποιημένης διοίκησης και η αρχή της αποκεντρωμένης δράσης.

Ως ενοποιημένη διοίκηση εννοείται ο συντονισμός της δράσης των εμπλεκόμενων στην Ασφάλεια Αρχών και Φορέων υπό την ηγεσία της Ελληνικής Αστυνομίας στην οποία είχε εκχωρηθεί θεσμικά η ευθύνη της Ασφάλειας των Ολυμπιακών Αγώνων.

Η στρατηγική Διοίκηση Ολυμπιακής Ασφάλειας ασκείται από τον Αρχηγό της ΕΛ.ΑΣ., ενώ η επιχειρησιακή Διοίκηση Ολυμπιακής Ασφάλειας ασκείται από το ΟΚΑ το οποίο διοικούσε, κατεύθυνε, έλεγχε και συντόνιζε τις επιχειρήσεις Ολυμπιακής Ασφάλειας στην Αττική και στις τέσσερις Ολυμπιακές Πόλεις.

Ο ρόλος και η λειτουργία των γραφειοκρατιών είναι συγκεκριμένος έχει αναλυθεί πολλαπλά και δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας μελέτης. Ο σχεδιασμός Ολυμπιακής Ασφάλειας υπό την ενοποιημένη διοίκηση της ΕΛ.ΑΣ., (σε συνδυασμό με την έννοια του Συντονισμού που αναλύθηκε παραπάνω), είχε το στοιχείο ότι η μία γραφειοκρατία (ΕΛ.ΑΣ.) προσπαθούσε να έχει άποψη και ρόλο στις αρμοδιότητες λοιπών φορέων και Υπηρεσιών που διέθεταν ανάλογη εξειδίκευση. Ο χειρισμός θεμάτων που επιτίτουν στην αρμοδιότητα άλλων θεσμικών φορέων και Υπηρεσιών από στελέχη που δε διαθέτουν την απαραίτητη εξειδίκευση, είναι ευνόητο ότι δημιουργεί να ενδεχόμενο πολλών προβλεπτων καταστάσεων. Πέντε χρόνια μετά φαίνεται σαφέστατα με τα διαρθρωτικά και επιχειρησιακά προβλήματα της ΕΛ.ΑΣ., πόσο επιζήμια μπορούσε να καταστεί αυτή η τακτική.

Πρόσφατα ο Πρωθυπουργός σε συζήτηση προ ημερησίας διατάξεως στη Βουλή (8-4-2009) για τη δημόσια ασφάλεια αναφέρθηκε μέσω των άλλων σε «αξιοποίηση της Ολυμπιακής τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, στην οποία περιλαμβάνονται οι κάμερες και το C4I». Το τελευταίο όπως ήδη περιγράφηκε δε δούλεψε στους Ο.Α. 2004. Σε ότι αφορά την τεχνογνωσία των Ο.Α. 2004, φρονώ ότι αν υπήρχε, η Πολιτεία θα την είχε αξιοποιήσει ειδικά εν μέσω τόσων προβλημάτων δημόσιας τάξεως και ασφαλείας. Βλ. ο.π., παραπομπή 14.

Ο Θάνος Ντόκος στην εφημερίδα «**ΤΟ ΒΗΜΑ**» της 1-11-2005, σελ. 7, σε άρθρο του με θέμα «Για μια νέα δομή εθνικής ασφάλειας» μέσω των άλλων προτείνει «Η θεσμοθετημένη λειτουργία (με τη μορφή Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας;) του συντονιστικού μηχανισμού που λειτουργήσει σε ad hoc βάση κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας για τους Ολυμπιακούς Αγώνες». Η προσέγγιση είναι άστοχη καθώς το Σ.Ε.Α. με τη μορφή που λειτουργεί σε ΗΠΑ και Ισραήλ, καμία σχέση δεν έχει με το τι αναπτύχθηκε στη διάρκεια των Ο.Α. 2004. Άλλωστε όπως έδειξε μέχρι σήμερα η πρακτική αν υπήρχε πράγματι οργάνωση και υποδομές η δημόσια ασφάλεια δε θα αντιμετώπιζε τόσα προβλήματα.

Ο Αστυνομικός Διευθυντής Γ. Γαλιάτσος, σημειώνει ότι «εναπομένει η αξιοποίηση των υποδομών και τεχνολογίας C4I, αμέσως μετά την άρση των εκκρεμοτήτων παραλαβής του έργου». Αυτά τον Σεπτέμβρη – Οκτώβρη του 2005. Προφανέστατα το υπόψη Σύστημα δε λειτουργήσει όπως ήδη αναφέρθηκε στους Ο.Α. 2004.

Βλ. Αστυνομικού Υποδιευθυντή Γεωργίου Γαλιάτσου, «Ολυμπιακή ασφάλεια και μετα - Ολυμπιακά οφέλη», περιοδικό «**Αστυνομική Ανασκόπηση**», τεύχος 22, σελ. 70.

²⁷ Στο ν 2690/1999 (Α' 45) και ειδικότερα στο άρθρο 20 ορίζεται το τι συμβαίνει στην περίπτωση που για την έκδοση διοικητικής πράξης προβλέπεται προηγούμενη γνώμη (απλή ή σύμφωνη). Η διάταξη στο π.δ. προέβλεπε μόνο γνώμη. Κάθε φορέας θα εκλάμβανε κατά περίπτωση αν εννοείται σύμφωνη ή απλή γνώμη, καθώς όπως σαφέστατα προκύπτει από την πιο πάνω διάταξη, άλλες διαδικασίες και δεσμεύσεις ακολουθούνται στην μία περίπτωση και άλλες στην άλλη π.χ. διαφωνία σε σχέδιο του Αρχηγού της ΕΛ.ΑΣ. επί γνώμης που εξέφρασε ο Αρχηγός του Λ.Σ. ή άλλου φορέα.

²⁸ Βλ. ενότητα Β της παρούσας μελέτης. Η ύπαρξη τόσων επιπέδων διοίκησης με την εμπλοκή πλήθους πολιτικών και επιχειρησιακών παραγόντων καθιστούσαν πολύ δύσκολη την επικοινωνία αλλά κυρίως τον συντονισμό των εμπλεκόμενων στην ασφάλεια των Ο.Α. 2004 Φορέων και Υπηρεσιών. Κατά την άποψη μου ο ρόλος των Ο.Π.Κ.Α. ήταν περιττός και το μόνο πολιτικό όργανο που ήταν απαραίτητο ήταν το ΚΥ.ΣΕ.Α..

²⁹ βλ. ο.π., παραπ. 41, σελ. 66-74. Επιπρόσθετα θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το διεθνές περιβάλλον μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στη Νέα Υόρκη τον 09/2001 και την ευρύτερη πολιτική της Κυβέρνησης Μπους (Αξονας Κακού, θεωρία προληπτικών επεμβάσεων κ.λπ.).

³⁰ κατά την άποψη μου η Ολυμπιακή Ασφάλεια ήταν μέρος της συνολικής ασφάλειας και έτσι έπρεπε να αντιμετωπιστεί και όχι η τελευταία να τεθεί υπό τη σκεπή της πρώτης.

³¹ Βλ. εφημερίδα «**Η Καθημερινή**», «Στη διάθεση σας για τους Ολυμπιακούς.....», του Γεωργίου Μαλούχου, της 9-5-2004, σελ. 26, επίσης του ίδιου «**ΝΑΤΟ: Ο μεγάλος απών στην ασφάλεια του 2004**», της 7-12-2003, σελ. 14, του ίδιου «**Ελληνικό θέμα η ασφάλεια των Αγώνων**», της 4-4-2004, σελ. 16, εφημερίδα «**Η Καθημερινή**» της 23-11-2003, «**Ολική ασφάλεια για τους Ολυμπιακούς**», της Δώρας Αντωνίου, σελ. 26, εφημερίδα «**ΤΑ ΝΕΑ**», «**ΕΥΠ: Συνεργα- CIA για το 2004**», της 10-12-2003, του Λουκά Δημακά, σελ. 8

³² Με αφορμή τους Ο.Α. 2004 πραγματοποιήθηκαν περίπου 250 εκπαιδευτικές. Αυτές προκάλεσαν εντύπωση καθώς στο παρελθόν όπως και στο παρόν η εκπαίδευση είναι παραμελημένη. Γενικά πολλές φορές γίνεται αναφορά στους Ο.Α. 2004 καθώς την

περίοδο εκείνη πραγματοποιήθηκαν πολλές δραστηριότητες οι οποίες ενώ θεωρούνται αυτονόητες δεν πραγματοποιούνταν κατά το παρελθόν ή σταμάτησαν να υλοποιούνται από το πέρας των Αγώνων και εντεύθεν.

³³ Θα άξιζε πιστεύω την προσπάθεια να πραγματοποιηθεί μία μελέτη αξιολόγησης προουλμπιακών και μεταολυμπιακών οφελών ανά Φορέα και Υπηρεσία. Έτσι ενδεχομένως θα αποτιμούνταν η προστιθέμενη αξία της τεχνογνωσίας και εξοπλισμού των Ο.Α. 2004. Βλ. ενδεικτικά, εφημερίδα "Ο Κόσμος του Επενδυτή", της 14-15/05/05, «Ξέχασαν την ολυμπιακή εκπαίδευση στην ασφάλεια των επισήμων», του Λάμπρου Καλαρύτη, σελ. 10. Κατά την άποψη μου ο σχεδιασμός κινήθηκε σε υψηλά επίπεδα αλλά χρειαζόταν περαιτέρω βελτίωση ως προς την δράση των φορέων και στη βάση των προβληματισμών που αναπτύχθηκαν παραπάνω. Ειδικότερα το μοντέλο διοίκησης των δυνάμεων που εμπλέκονταν στην ασφάλεια των Ο.Α. 2004 έχριζε και άλλης επεξεργασίας. Σημειώνω ότι κατά την διάρκεια των Ο.Α. 2004 και ειδικότερα την 11-09-2004 σημειώθηκε η πτώση του Σινούκ στη χερσόνησο του Αθω, όπου ο Αρχιεπίσκοπος Αλεξανδρείας Πέτρος και άλλα 17 μέλη της συνοδείας του σκοτώθηκαν κατά την πτώση του. Εν μέσω περιόδου Ολυμπιακής Ασφάλειας με τη μέγιστη δυνατή ετοιμότητα σε όλους τους τομείς, το μέρος της πτώσης του εν λόγω ελικοπτερου ευρέθη με καθυστέρηση τριών ωρών λόγω αποσυντονισμού αρμοδίων Υπηρεσιών και Φορέων. Βλ. εφημερίδα "ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ" της 19-05-2007 «Σε κίνδυνο οι πτήσεις των Σινούκ» του Φώτη Κουτσαμπάρη, εφημερίδα "Ελευθεροτυπία" της 07-03-2008, «Ζητά παραπομπή για 5», του Βασίλη Παπαναστασούλη.

Υπάρχει όμως για το μέλλον μία βάση για συλλογική δράση εάν απαιτηθεί σε σύγκριση με το παρελθόν όπου υπήρχε έλλειμμα σε συλλογικές προσπάθειες. Ακόμη δόθηκε η ευκαιρία για εξοπλισμούς με αφορμή τους Ο.Α. 2004, οι οποίοι θεωρώ ότι δεν θα είχαν πραγματοποιηθεί σε διαφορετική περίπτωση. Το πώς αξιοποιήθηκαν και αξιοποιούνται εξοπλισμός και τεχνογνωσία είναι ένα μεγάλο θέμα προς έρευνα - συζήτηση. Οι Ο.Α. 2004 διήρκεσαν περίπου σαράντα ημέρες. Το ζητούμενο είναι τι συμβαίνει με την δημόσια ασφάλεια στην Ελλάδα το υπόλοιπο χρονικό διάστημα, από το πέρας τους και εντεύθεν. Η καθημερινότητα των πολιτών και η ασφάλεια τους είναι το ζητούμενο όλων. Σαν προβληματισμό μόνο αναρωτιέμαι που ήταν η τεχνογνωσία των Ο.Α. 2004 σε ότι αφορά τη διαχείριση κρίσεων στις μεγάλες πυρκαγιές το καλοκαίρι του 2007, όπου η Ελλάδα είχε δεκάδες θύματα και οι αρμόδιοι ήταν αδύνατο να συντονιστούν στοιχειωδώς μεταξύ τους.

³⁴ Προφανώς αν είχε λειτουργήσει τότε αποτρεπτικά δίνοντας την εντύπωση ότι η ασφάλεια στην Ελληνική Επικράτεια είναι σε υψηλά επίπεδα θα λειτουργούσε και σήμερα αποτρεπτικά προς όλες τις κατευθύνσεις. Δε θα πρέπει να λησμονείται και το γεγονός ότι η εξάρθρωση της τρομοκρατίας στην Ελλάδα και δη της 17^{ης} Νοέμβρη μετά από 30 χρόνια δράσης της στην Ελλάδα, οφείλεται σε λάθος τρομοκράτη τον 06/2003 (έκρηξη εκρηκτικού μηχανισμού στα χέρια του).

³⁵ Σημειώνεται η αρνητική προβολή της Ελλάδας διεθνώς σε θέματα δημόσιας τάξης και ασφάλειας ειδικότερα από τον 12/2008 και εντεύθεν, η έμφαση που δίνεται από τα κόμματα στα υπόψη θέματα σε συζητήσεις - συνεδριάσεις στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, αλλά και η έκταση που καταλαμβάνουν σε αρθρογραφία και σε ενημερωτικές εκπομπές, καθημερινά τα εν λόγω θέματα. Συχνά όταν γίνεται αναφορά στην περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων, χρησιμοποιείται η ορολογία "Ολυμπιακό Κεκτημένο". Η χρησιμοποίηση της ορολογίας αυτής είναι τουλάχιστον άστοχη, καθώς δεν ορίζει από που και με ποια κριτήρια προέκυψε και ειδικότερα τι εκφράζει η χρησιμοποίησή της.

³⁶ Βλ. εφημερίδα "Η Καθημερινή", «Ιστορική προίκα οι Ολυμπιακοί Αγώνες», της Έλενας Καρανάτση, της 19-11-2004, σελ. 7, εφημερίδα "Ισοτιμία", «9 δις. Ευρώ το κόστος των Ολυμπιακών Αγώνων», της 13-11-2004

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

- [1] KOPONTZHS Τρ., «Το θεσμικό πλαίσιο διαχείρισης κρίσεων στην Ελλάδα» (ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ), σ.176, εκδ. BOOKSTARS, Αθήνα, 2020, ISBN: 978-960-571-395-9.
- [2] KORONTZIS Τρ., «The 2004 Olympic Games Security Policy: a Strategic Management Approach of Olympic Security Forces with Emphasis on Events System Management and the Role of the Hellenic Coast Guard», σ.192, εκδ. BOOKSTARS, Αθήνα, 2020, ISBN: 978-960-571-347-4.
- [3] KOPONTZHS Τρ., «Ο θεσμικός ρόλος του Λιμενικού Σώματος», σ.411, εκδ. BOOKSTARS, Αθήνα, 2017, ISBN: 978-960-571-266-2.
- [4] KOPONTZHS Τρ., «Οργανωμένο έγκλημα και παράνομη μετανάστευση», σ.386, εκδ. BOOKSTARS, Αθήνα, 2017, ISBN: 978-960-571-254-9.
- [5] KOPONTZHS Τρ., «Το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας ως αυτόνομος διοικητικός κυβερνητικός θεσμός κατά την περίοδο 1971-2016», σ.231, εκδ. BOOKSTARS, Αθήνα, 2016, ISBN: 978-960-571-198-6.
- [6] KORONTZIS Τρ., «The Hellenic internal security system in combating organized crime. The case of the Hellenic Coast Guard», The HELLENIC OPEN BUSINESS ADMINISTRATION Journal, Vol. 1-2015 No 2, p.p. 23-48 (ISBN 2407-9332).
- [7] KORONTZIS Τρ., «Strategic management of security forces during the OG 2004 (Athens). Crisis management system and the role of the Hellenic Coast Guard», The Journal of Knowledge Economy and Knowledge Management, E – Journal, 2012 VOLUME: VII FALL, p.p. 37-57 (available: <http://www.beykon.org/dergi/dergi2012-II.html>).
- [8] KORONTZIS Τρ., «Public order and security institutions competences which determine the working action framework of their officials. The case of Hellenic Coast Guard personnel», Journal of Law and Politics, Vol. 5, No. 4, December 2012, p.p. 50-68 (doi:10.5539/jpl.v5n4p50).
- [9] KORONTZIS Τρ., «Implementation of penal jurisdiction in merchant vessels and warships in the Hellenic legal order», International Journal of Business and Social Science, Vol. 3, issue 17, August 2012, p.p. 140-154.
- [10] KOPONTZHS Τρ., «Συστήματα διοίκησης πολιτικής προστασίας στην Ελλάδα», Διοικητική Ενημέρωση (τριμηνιαία επιθεώρηση διοικητικής επιστήμης), τ. 61, Απρίλιος – Μάιος - Ιούνιος 2012, σ.σ.85-105.
- [11] KORONTZIS Τρ., «Penal, disciplinary and civil responsibility of the Hellenic Coast Guard personnel», International Journal of Humanities and Social Science, Vol. 2, issue 9, May 2012, p.p.174-185.
- [12] KORONTZIS Τρ., «The role of the Hellenic Coast Guard in the Hellenic internal security and in combating the phenomenon of organized crime», International Review of Social Sciences and Humanities, Vol. 3, issue 1, April 2012, p.p. 210-227.
- [13] KORONTZIS Τρ., «The Hellenic Ministry of Mercantile Marine, as an autonomous administrative governmental institution in the period 1971-2011. A descriptive and critical approach», International Journal of Business and Social Science Vol. 3, issue 8, special issue, April 2012, p.p.61-75.
- [14] KORONTZIS Τρ., «The prosecution of economic crime in Hellas», International Journal of Humanities and Social Science, Vol. 2, No. 5, March 2012, p.p. 221-227.
- [15] KORONTZIS Τρ., «A critical approach of the administrative security model and the security policy of the Olympic Games 2004 (Athens)», Review of European Studies, Vol. 3, issue 2, December 2011, p.p. 58-72, (doi:10.5539/res.v3n2p58).